

Pornaisten hyvinvointisuunnitelma 2022-2025

Sivistyslautakunta 11.5.2022

Kunnanhallitus xx.xx.xxxx

Valtuusto xx.xx.xxxx

Hyvinvointisuunnitelman rakenne

1. Taustaa (diat 2-5)

- Hyvinvointisuunnitelma laadittiin osallistavana prosessina yhteistyössä eri tahojen kanssa
- Pornaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen rakenne
- Hyvinvointisuunnitelman käyttäminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen seurannassa

2. Terveyden ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit (diat 6-37)

- Tea-viisari, Tilastokeskuksen työllisyystilasto, PYLL-indeksi, FINSOTE, FinLapset, Kouluterveyskysely, Lastensuojelun tilastot

3. Alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2020-2025 tavoitteet (dia 38)

4. Pornaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävät tavoitteet (diat 39-41)

5. Liitteet (diat 42-47)

LIITE 1 Miniseminaareissa työstettyä

LIITE 2 Lastensuojelulain moniammatillisen työryhmän (HUOLI-ryhmä) käsittely

LIITE 3 Voimaa vanhuuteen työryhmän käsittely

1. Taustaa

Hyvinvointisuunnitelma laadittiin osallistavana prosessina yhteistyössä eri tahojen kanssa

Hyvinvointisuunnitelma on yksi kunnan strategisista asiakirjoista, joka syventää, täsmentää ja toteuttaa kuntastrategian tavoitteita pornaislaisten hyvinvoinnin edistämisen osalta.

Pornaisissa hyvinvointisuunnitelma on rakennettu siten, että siihen on koottu hyvinvointia edistäviä asiakirjoja eri näkökulmista siten, että erillisiä hyvinvointia edistäviä asiakirjoja voitaisiin mahdollisimman paljon yhdistää tähän suunnitelmaan.

Pornaisissa hyvinvointisuunnitelman rakentaminen on tehty laajassa yhteistyössä päättäjien, viranhaltijoiden sekä eri neuvostejen ja työryhmien kesken.

Hyvinvointisuunnitelman laatimiseksi on pidetty keusoten ja kunnan yhdessä järjestämiä miniseminaareja, joihin on kutsuttu laaja joukko pornaislaisten hyvinvointiin vaikuttavia tahoja kuten kunnanhallituksen, sivistyslautakunnan, nuorisovaltuuston ja vammaisneuvoston jäsenet sekä edustajat seurakunnasta.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ovat muokkautuneet yhteisissä käsittelyissä. Hyvinvointisuunnitelman käsittely tapahtuu sivistyslautakunnassa 11.5.2022, kunnanhallituksessa 6.6.2022 ja kunnanvaltuustossa 20.6.2022. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja hyvinvointikertomuksen indikaattoreiden toteutumista seurataan vuosittain sekä valtuustokauden päätteeksi laadittavassa hyvinvointikertomuksessa.

1. Taustaa

Pornaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen rakenne

Sivistyslautakunta toimii terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä vastaavana lautakuntana

Kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ryhmä=
Kunnan johtoryhmä

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen koordinaattorina toimii sivistysjohtaja

Hyte ei ole erillinen osa muusta palvelutuotannosta, vaan toimenpiteitä edistetään osana muun palvelutuotannon kehittämistä.

Yhdistykset ovat merkittävässä roolissa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä.

1. Taustaa

Hyvinvointisuunnitelman käyttäminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen seurannassa

Pornaisten hyvinvointisuunnitelman rakenne on tarkoituksellisesti haluttu pitää yksinkertaisena. Lyhyen taustaosuuden jälkeen suunnitelmassa on kuvattu keskeisiä pornaislaisten hyvinvointia kuvaavia indikaattoreja eri näkökulmista. Suunnitelman kehittyessä näitä indikaattoreja voidaan tarpeen mukaan vaihtaa.

Keskeisenä osana suunnitelmaa ovat tavoitteet, jotka asetetaan valtuustokaudeksi. Tavoitteiden etenemistä seurataan kirjallisesti vuosittain ja valtuustokauden päättyessä. Tavoitteet jaotellaan kuntastrategian strategisten päämäärien mukaan. Tavoitteissa etenemistä seurataan indikaattoritietojen perusteella vertailutietojen määrän kasvaessa tulevana vuosina

Tervetuloa tutustumaan pornaislaisten hyvinvoinnin tilaan sekä tulevaisuuden suuntaan!

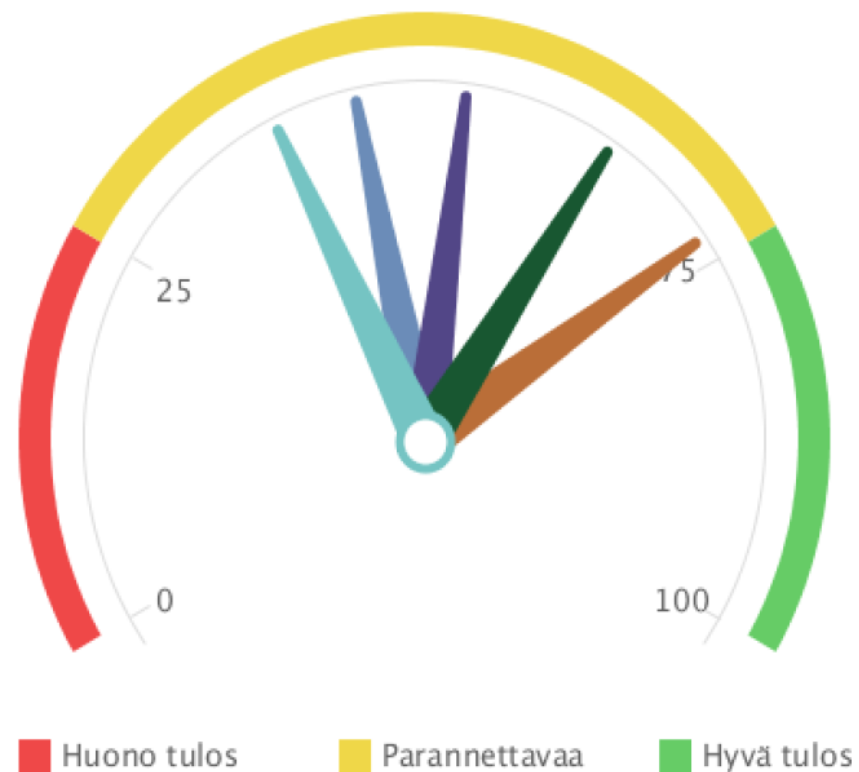
2. Terveyden ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit

Teaviisari (THL) – näyttää kunnan terveydenedistämistyön suunnan

- TEAviisari on kunnan toimintaa kuntalaisten terveyden edistämisessä kuvaava verkkopalvelu;
<https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/index>
 - tukee kuntien, koulujen ja alueellisten toimijoiden terveydenedistämistoiminnan suunnittelua ja johtamista
 - TEA-termillä tarkoitetaan yhteisön terveydenedistämiseksi
 - TEAviisarissa esitetään tuloksia organisaatioiden mitattavissa olevista ominaisuuksista ja toiminnasta
 - Mittaamisessa on keskitytty erityisesti organisaatioiden kykyyn integroida terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen organisaation perustoimintaan, niin että saavutetaan vaikutuksia kuntalaisten terveydessä ja hyvinvoinnissa
- Terveydenedistämiseksi mitataan TEAviisarissa seuraavilla toimialueilla:
 - Perusterveydenhuolto
 - Perusopetus
 - Lukiokoulutus
 - Ammatillinen koulutus
 - Liikunta
 - **Kuntajohto**
 - Kulttuuri

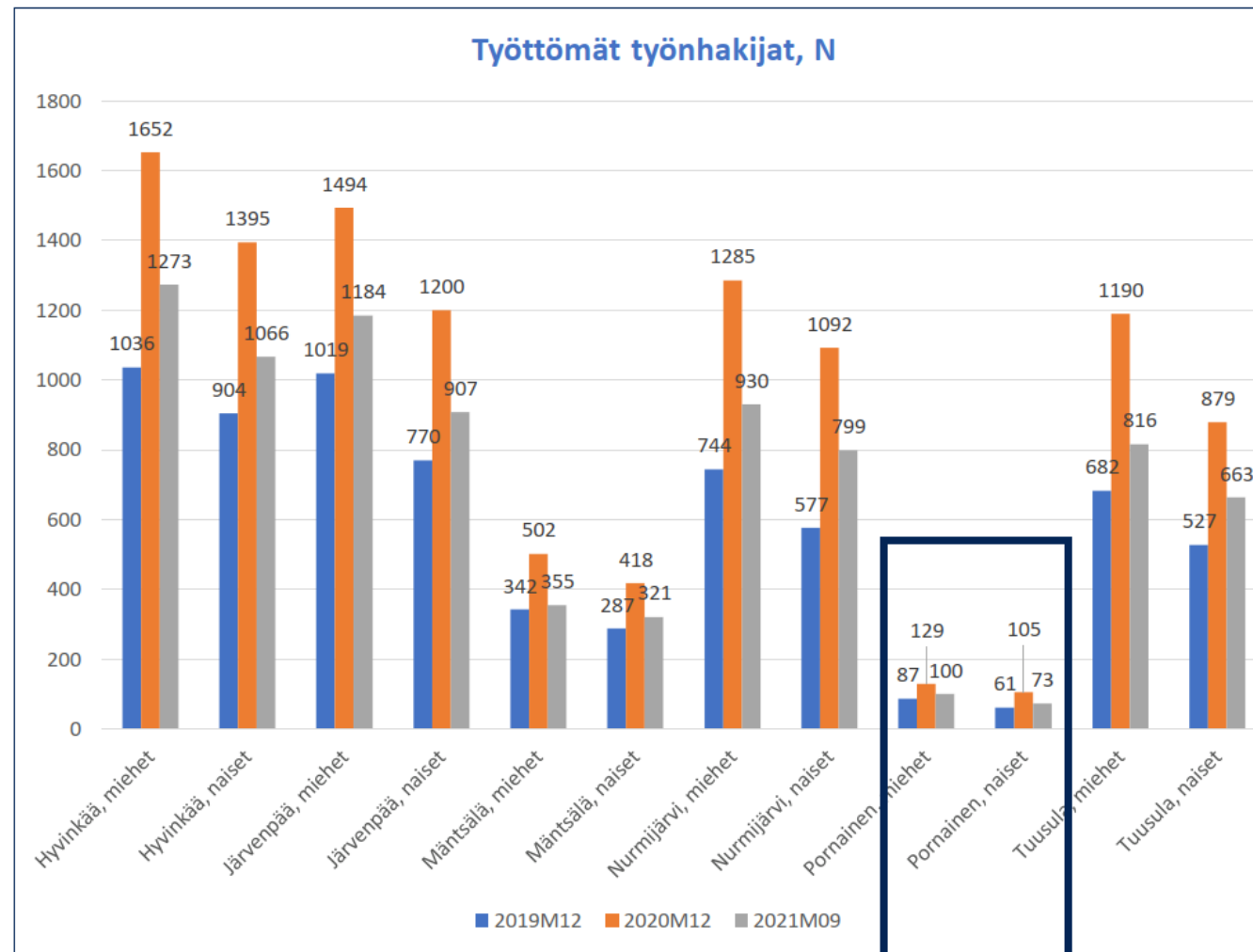
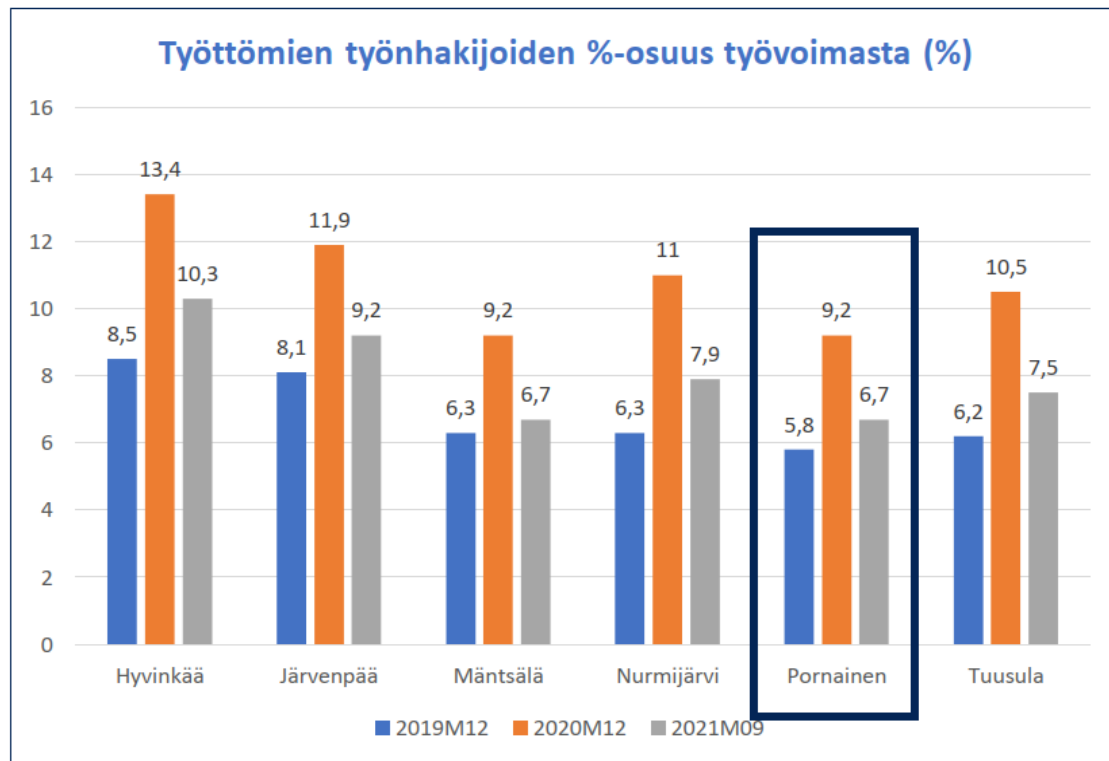
2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Tea-viisari

Kaikki sektorit: Pornainen 2021

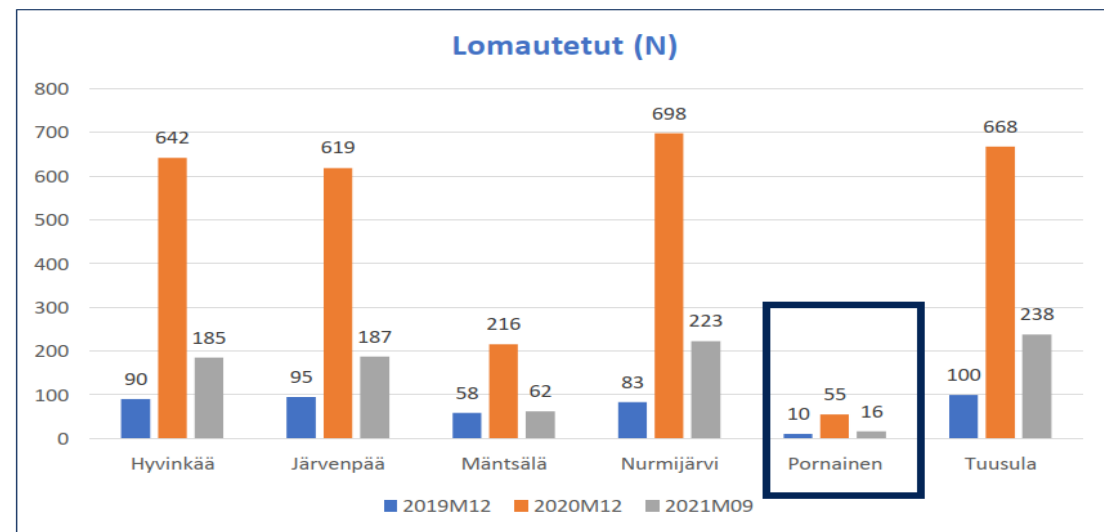
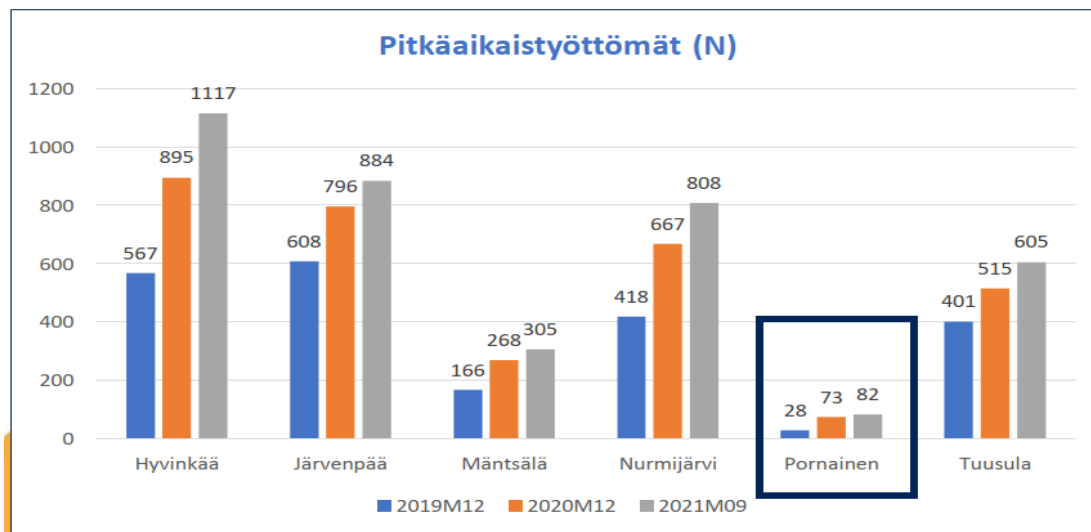
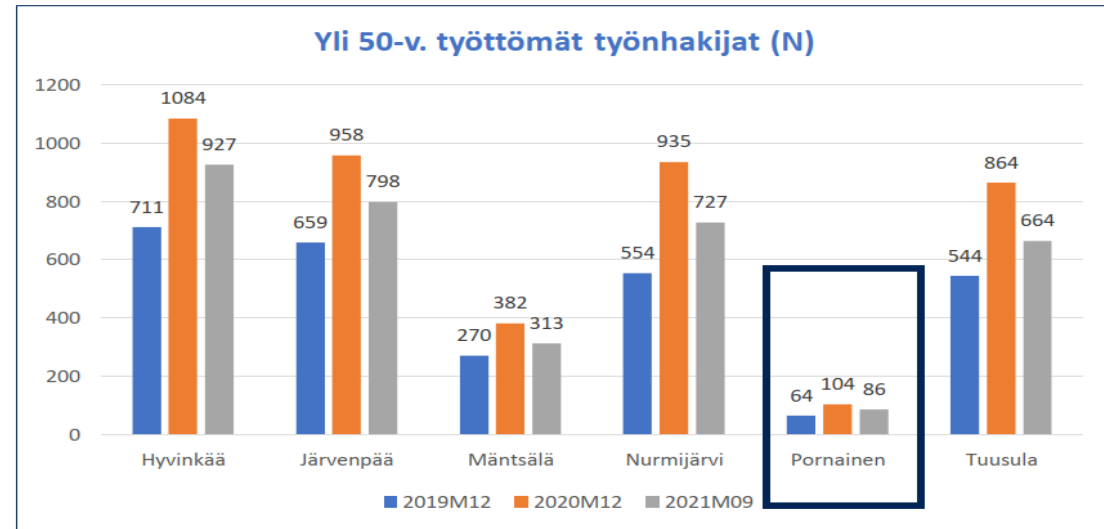
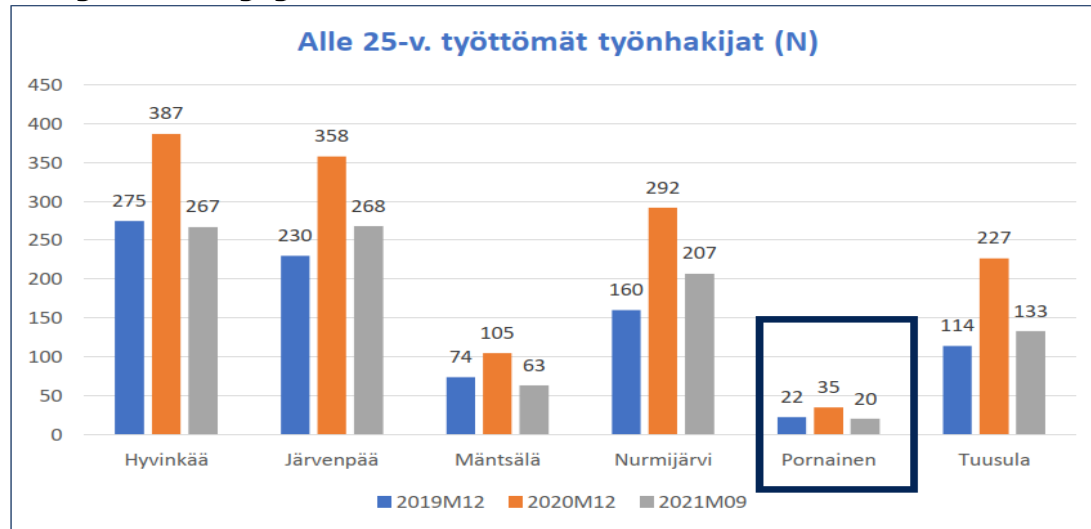

	Pornainen	Hyvinkää	Järvenpää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Keski-Uusimaan hyvinvointialue	Kokoma
Kaikki sektorit	60	65	72	62	63	68	66	67
Kuntajohto	45	81	79	62	72	72	74	79
Perusopetus	73	62	66	74	56	66	64	66
Lukiokoulutus	..	57	73	71	..	74	68	66
Ammatillinen koulutus	..	..	..	..	..	..	60	63
Liikunta	53	65	84	62	79	86	76	72
Perusterveydenhuolto	64	64	64	64	64	64	64	63
Kulttuuri	39	..	60	46	52	59	55	59

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Työllisyystilasto, tilastokeskus

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Työllisyystilasto, tilastokeskus

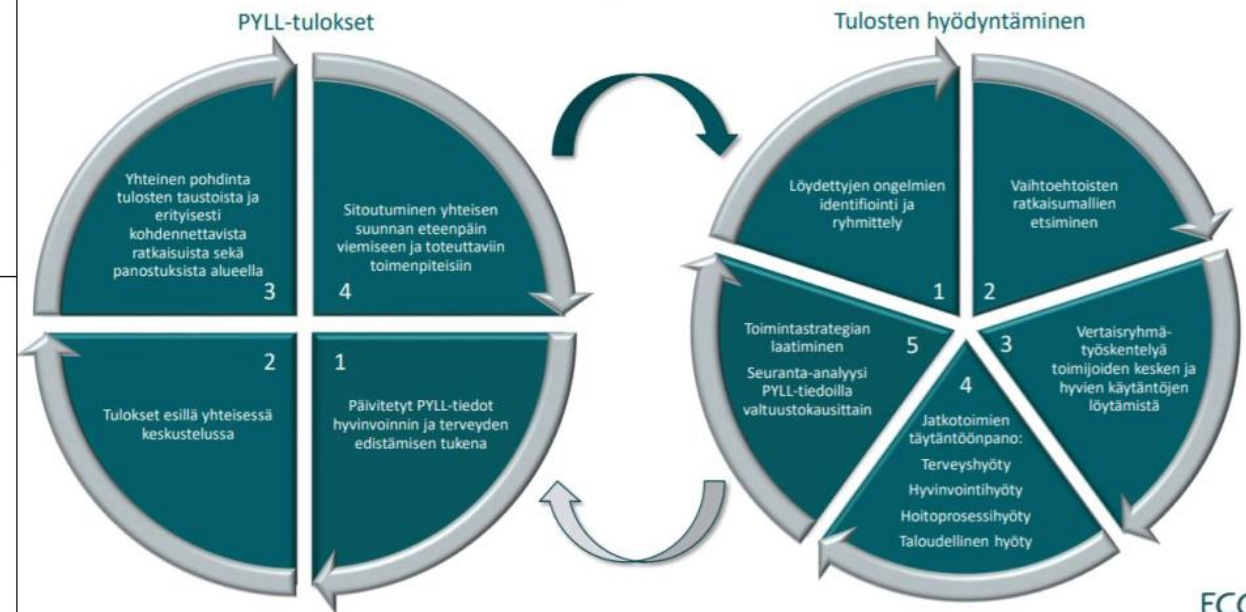
2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit

PYLL - ehkäistävissä olevat menetetyt elinvuodet (Lähde: FCG)

PYLL-mittari ja -menetelmä

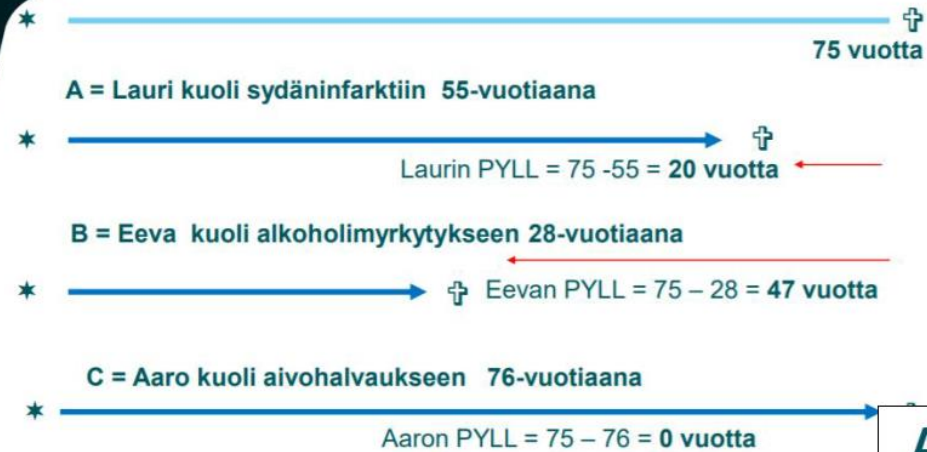
- Kansainvälisesti käytetty menetelmä, jota erityisesti OECD-maissa käytetään
→ kansainvälinen vertailtavuus
- Mittaa ennen aikaista kuolleisuutta
- Mahdollistaa aikaisempien ja nykyisten hyvinvointipalvelujen ja terveyden edistämisen vaikuttavuuden arviointia
- Tarjoaa tiedon siitä, mihin elinvuosia menetetään ennen aikaisesti
- Tuo esille, mihin toimenpiteitä ja resursseja pitää kohdistaa
- **OECD on päivittänyt viime vuonna mittaria muuttamalla laskennassa käytettävää ikärajaa sekä kuolinsyryryhmiä**
 - Ikäraja 70 vuodesta → 75 vuoteen – vastaa noususta elinajanodotetta
- Ikävakiointiin käytetty vakioväestö on muutettu, käyttää OECD:n uutta vakioväestöä (2010) aiemmin käytetyn (1980) vakioväestön sijasta – vastaa paremmin todellisuutta

PYLL strategian tukena yhteisessä prosessissa

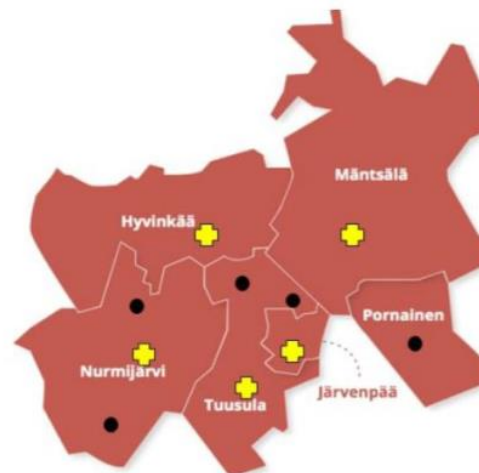
2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit

PYLL-laskutoimitus

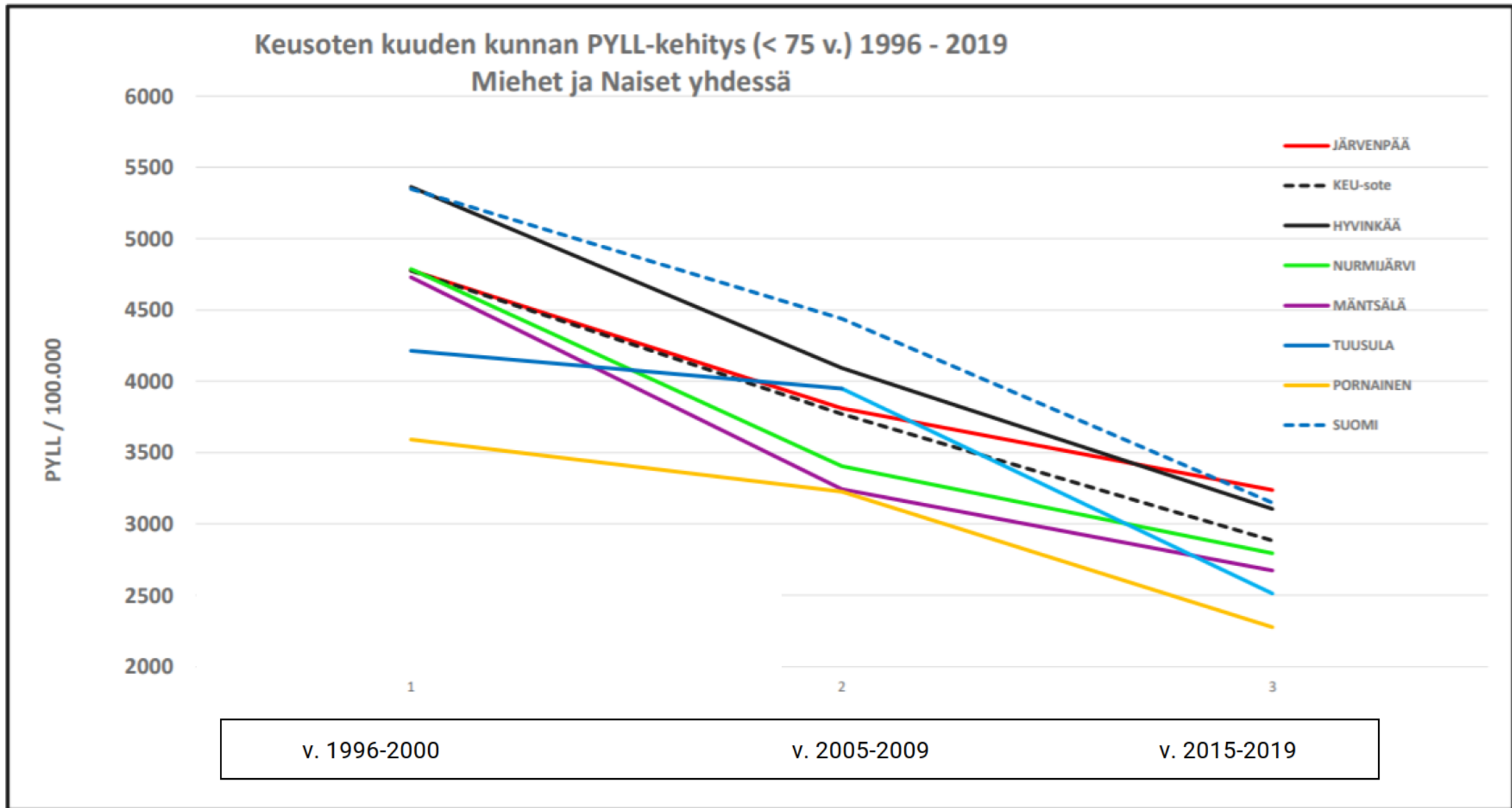
Huom! OECD-maiden PYLL-laskenta 75 vuoden mukaan; Sotkanetissä 80 vuotta

Aineisto

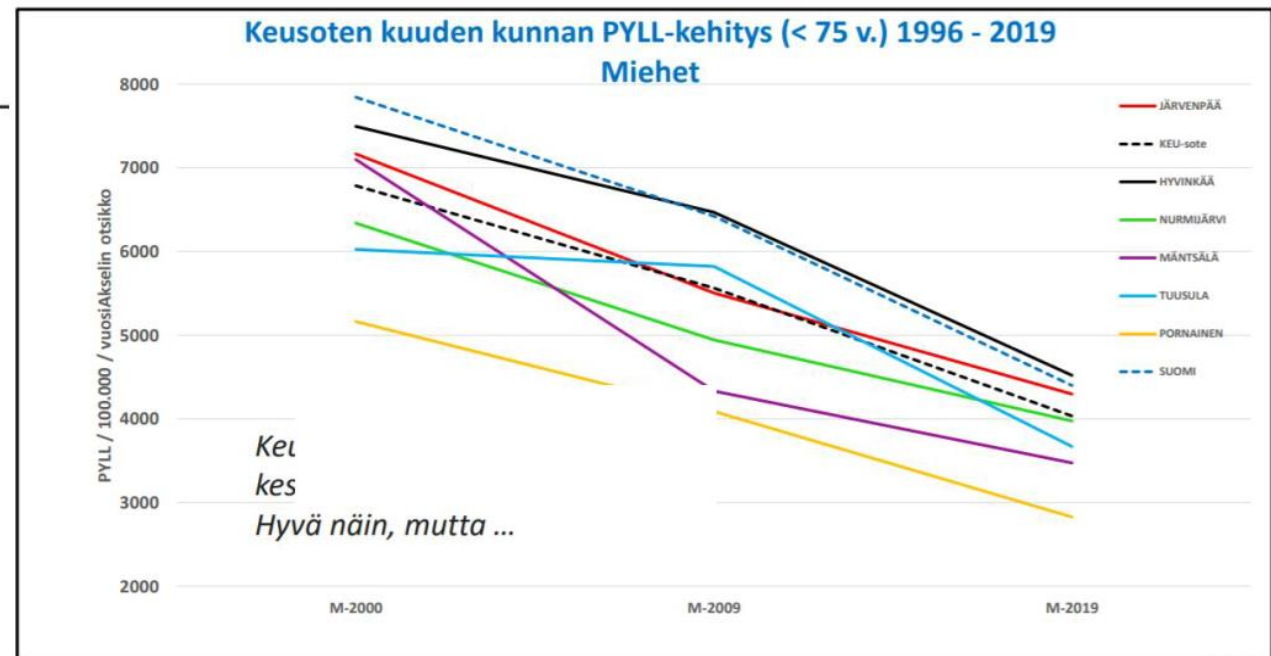
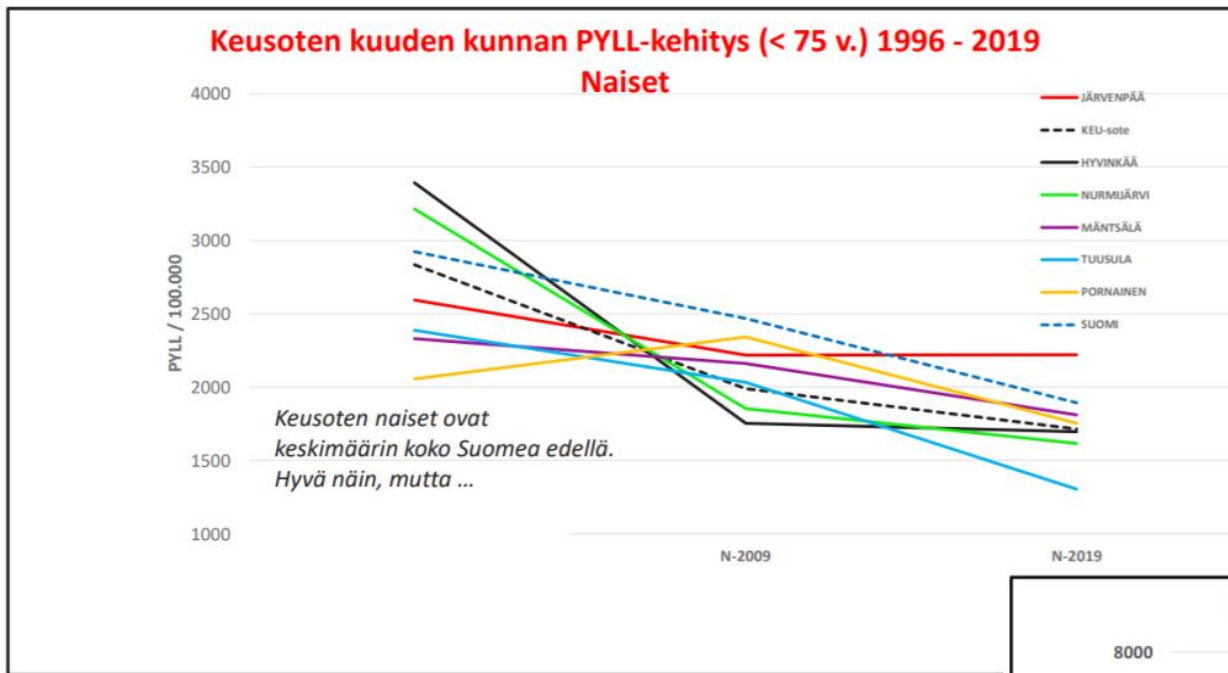

- Keusoten Potential Years of Life Lost (PYLL) –analyysi
- Sisältää tiedot kunnista Hyvinkää, Järvenpää, Tuusula, Mäntsälä, Nurmijärvi ja Pornainen sekä alueen yhtenä kokonaisuutena (hyvinvointialueena)
- Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen kuolinsyyrekisterin kuolinsyytietoihin ko. kunnissa ja yhdistettynä koko alueen näkökulmasta

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan sote

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit

NAISET	KEU-sote-N	JÄRVENPÄÄ-N	HYVINKÄÄ-N	MÄNTSÄLÄ-N	NURMIJÄRVI-N	TUUSULA-N	PORNAINEN-N
KAIKKI VÄLTETTÄVISSÄ OLEVAT KUOLINSYYT	1714	2220	1696	1811	1615	1305	1754
SYÖVÄT	642	646	677	738	575	692	496
VERENKIERTOELINTEN SAIRAUDET	215	165	289	265	183	152	312
TAPATURMAT	271	324	207	467	297	131	851 (liikenne)
itsemurha	155	199	180	209	152	108	0
ALKOHOLI & HUUMEET	301	473	354	148	377	110	96
alkoholi	158	268	199	148	76	87	96
huumeet	143	204	155	0	301	23	0

1.	1. suurimmat PYLL-menetykset
2.	2. suurimmat PYLL-menetykset
3.	3. suurimmat PYLL-menetykset

MIEHET	KEU-sote-M	JÄRVENPÄÄ-M	HYVINKÄÄ-M	MÄNTSÄLÄ-M	NURMIJÄRVI-M	TUUSULA-M	PORNAINEN-M
KAIKKI VÄLTETTÄVISSÄ OLEVAT KUOLINSYYT	4035	4298	4519	3473	3977	3671	2827
SYÖVÄT	740	672	805	825	648	785	608
VERENKIERTOELINTEN SAIRAUDET	875	639	921	859	1042	871	771
TAPATURMAT	1050	1169	1083	1049	1224	686	1019
itsemurha	553	739	614	563	459	335	598
ALKOHOLI & HUUMEET	1096	1466	1182	563	888	1221	304
alkoholi	606	876	490	448	609	590	304
huumeet	490	590	692	115	278	631	0

3. Terveystilan ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit

Pornaisten tilanne PYLL-indeksin mukaan:

- Pornaisten väestön terveydentila kehittynyt hyvään suuntaan 2015–2019 ja kehitys samassa suunnassa kuin koko Keusoten kehitys
 - Pornaisten tilanne oli parempi kuin Keusoten
 - Miesten ja naisten välinen ero oli kaventunut, koska miesten kehitys oli selvästi parempaan suuntaan

MIEHET:

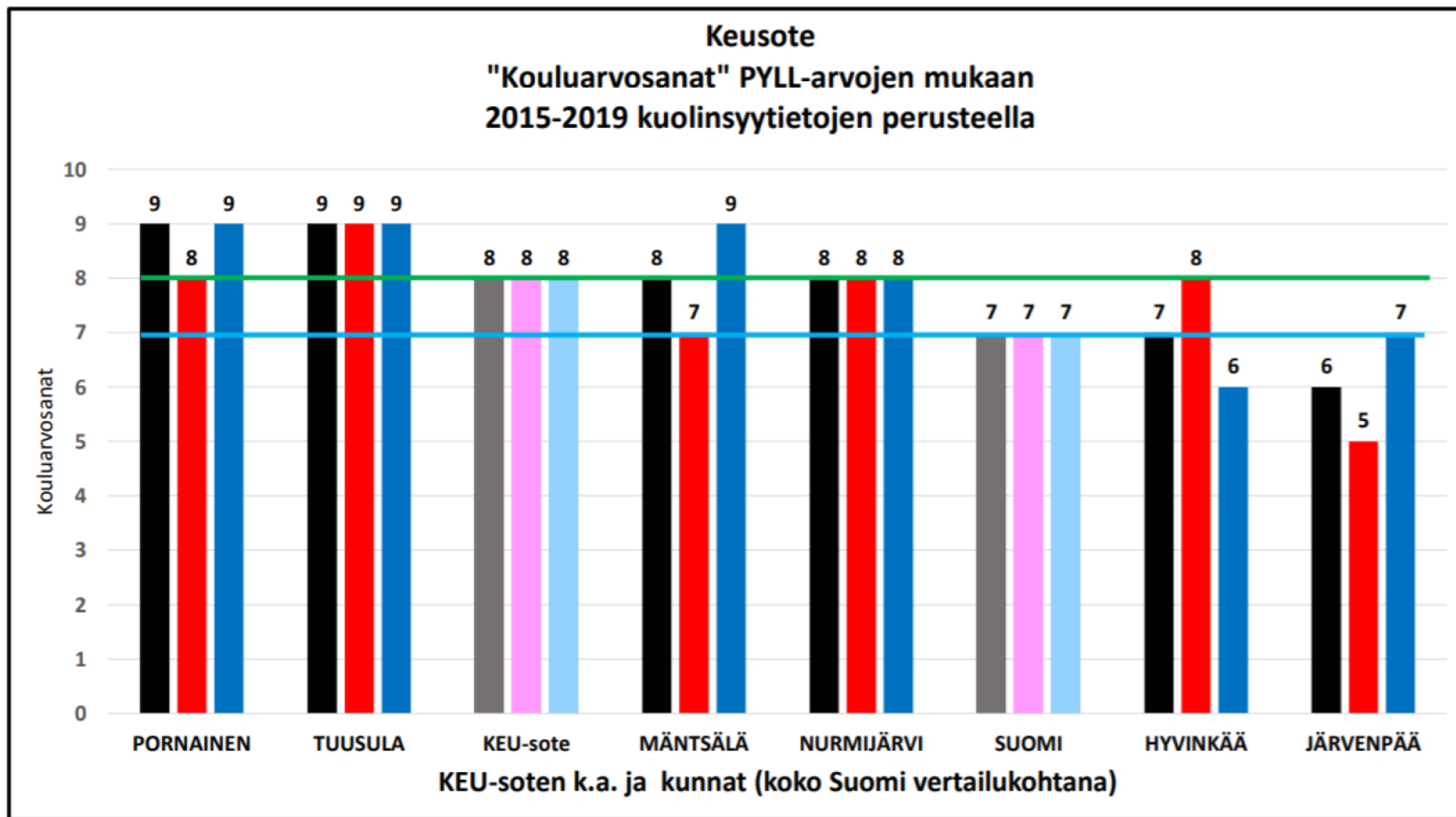
1. Eniten ennen aikaisesta menetetettyjä elin vuosia oli aiheutunut **tapaturmien** takia, joista yli puolet johtuivat **itse murhista**.
 - Itsemurhista aiheutuneet menetykset olivat kehittyneet huomompaan suuntaan menneet jopa koko Keusoten miesten tilannetta huomommaksi
2. Toiseksi eniten ennen aikaisesta menetetettyjä elin vuosia oli aiheutunut **verenkiertoelinten sairauksista**, joista lähes kaikki oli ollut **sydän infarkteja** (666).
 - Hyvä kehitys oli tasaantunut ja tilanne kehittyneet huomommaksi kuin koko Keusoten miesten tilanne
3. Kolmanneksi eniten ennen aikaisesta menetetettyjä elin vuosia oli johtunut **syöpä taudista**, joista sekä **keuhko-** että **suolistosyövät** olivat iso osa.
 - Syöpä sairauksista johtuvat menetykset olivat kuitenkin jonkin verran vähentyneet ja keuhkosyövän ja suolistosyövän tilanne oli lähes vastaava kuin Keusoten miesten

NAISET:

1. Eniten ennen aikaisesta menetetettyjä elin vuosia oli aiheutunut **tapaturmien** takia, joista kaikki olivat **liikenne tapaturmia**.
 - Tähän voi olla syynä jokin yksittäinen liikenne onnettomuus.
2. Toiseksi eniten ennen aikaisesta menetetettyjä elin vuosia oli aiheutunut **syöpä sairauksien** takia.
 - Syöpä sairauksista **rintasyövistä** aiheutuneet menetykset olivat suurimmat
3. Kolmanneksi eniten ennen aikaisesta menetetettyjä elin vuosia oli aiheutunut **verenkiertoelinten sairauksista**, joiden suunta oli jonkin verran huomompaan päin
 - **Sydän infarkteista** aiheutuneet menetykset lähes kaksinkertaistuneet ja tilanne oli Keusoten naisten tilannetta huomompi

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit

MUSTA =
sukup. yht.
PUNAINEN
= naiset
SININEN =
miehet

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit

FINSOTE 2020 (Lähde:THL)

Keski-uusimaalaisten hyvinvointi – vertailu koko maan tuloksiin

- Myönteistä
 - Enemmistö tuntee elämänlaatunsa hyväksi
 - Koettu terveys parempaa kuin koko maassa
 - Enemmistö kokee päivittäisen elämänsä turvalliseksi ja on tyytyväinen asuinalueensa olosuhteisiin
- Haasteita
 - Keski-Uudenmaan kuntien välillä eroja, esim. elintavoissa ja psyykkisessä kuormittuneisuudessa
 - Lääkärin vastaanottopalveluiden saannissa kuntien välisiä eroja

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit

Kouluterveyskysely

Mikä on Kouluterveyskysely?

Kouluterveyskysely tuottaa monipuolista ja luotettavaa, maakunnallista ja paikallista seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palvelujen tarpeisiin vastaavuudesta.

Kyselyyn osallistuvat seuraavat ryhmät:

- perusopetuksen 4. ja 5. vuosiluokan oppilaat
- perusopetuksen 8. ja 9. vuosiluokan oppilaat
- lukiokoulutuksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat
- ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat* (alle 21v)

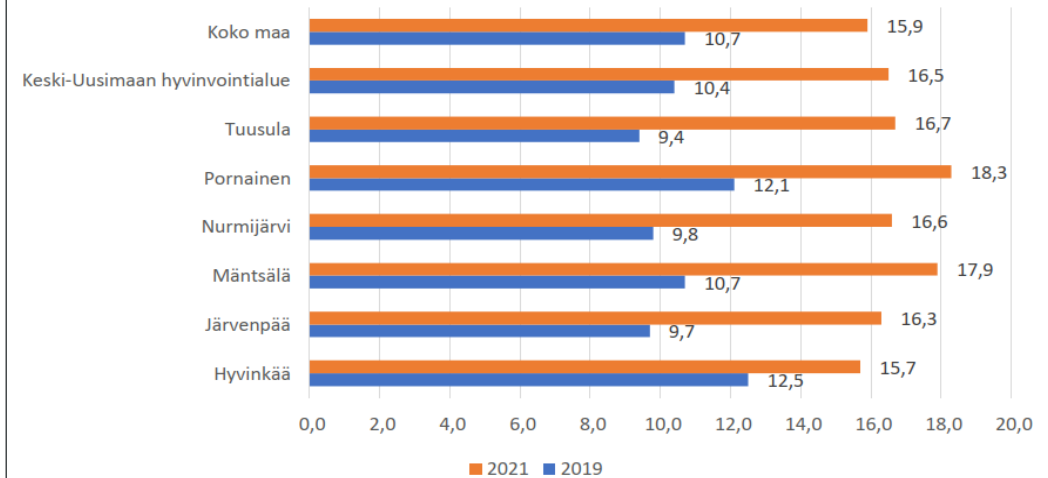
Kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi, **seuraavan kerran vuonna 2023**. Tietoja on kerätty perusopetuksen 8. ja 9. luokkaa käyviltä vuodesta 1996, lukioissa vuodesta 1999 ja ammatillisissa oppilaitoksissa vuodesta 2008 alkaen. Perusopetuksen 4. ja 5. luokkaa käyvät lapset ovat mukana vuodesta 2017 alkaen. Perusopetuksen 4. ja 5. vuosiluokan oppilaiden huoltajat ovat vastanneet kyselyyn vuosina 2017 ja 2019.

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Lasten ja nuorten kokemus yksinäisyys

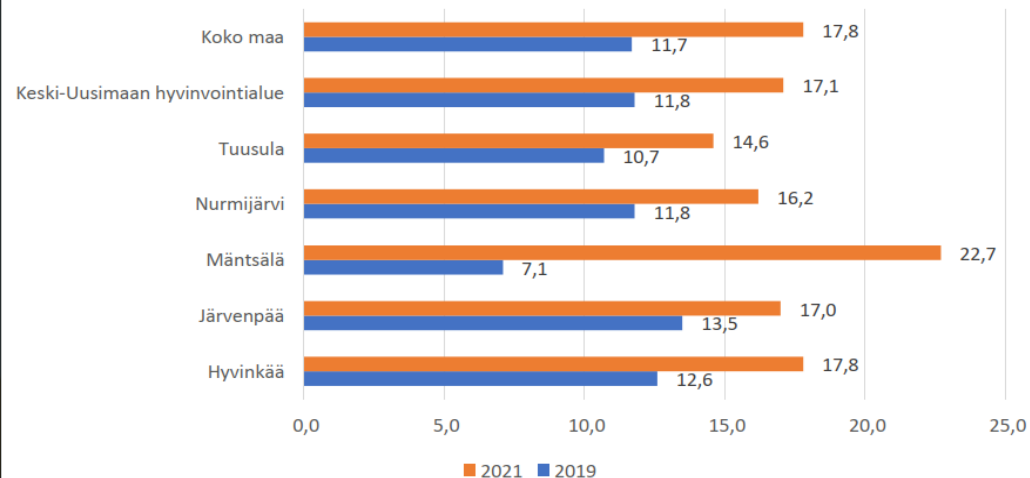
Perusopetus 4 & 5 lk / Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, %

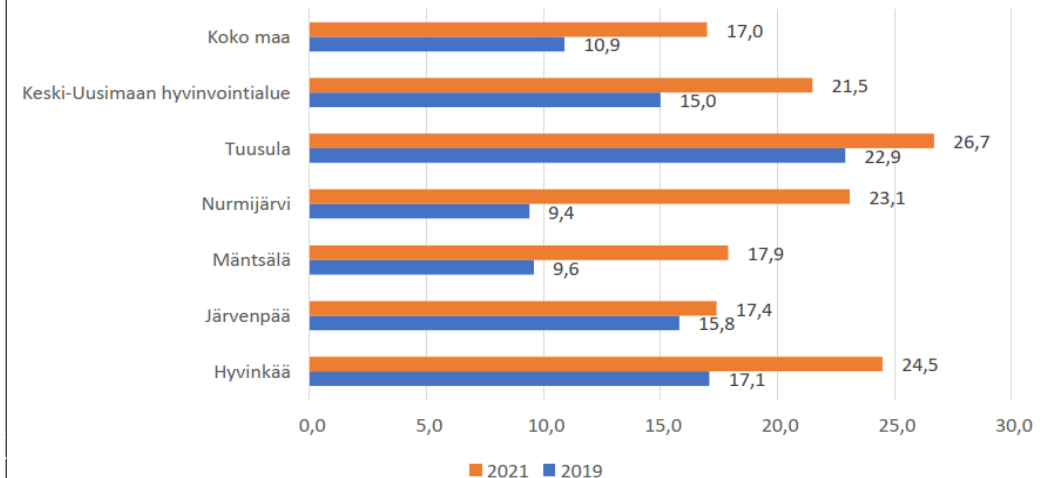
Perusopetus 8. ja 9. lk / Tuntee itsensä yksinäiseksi, %

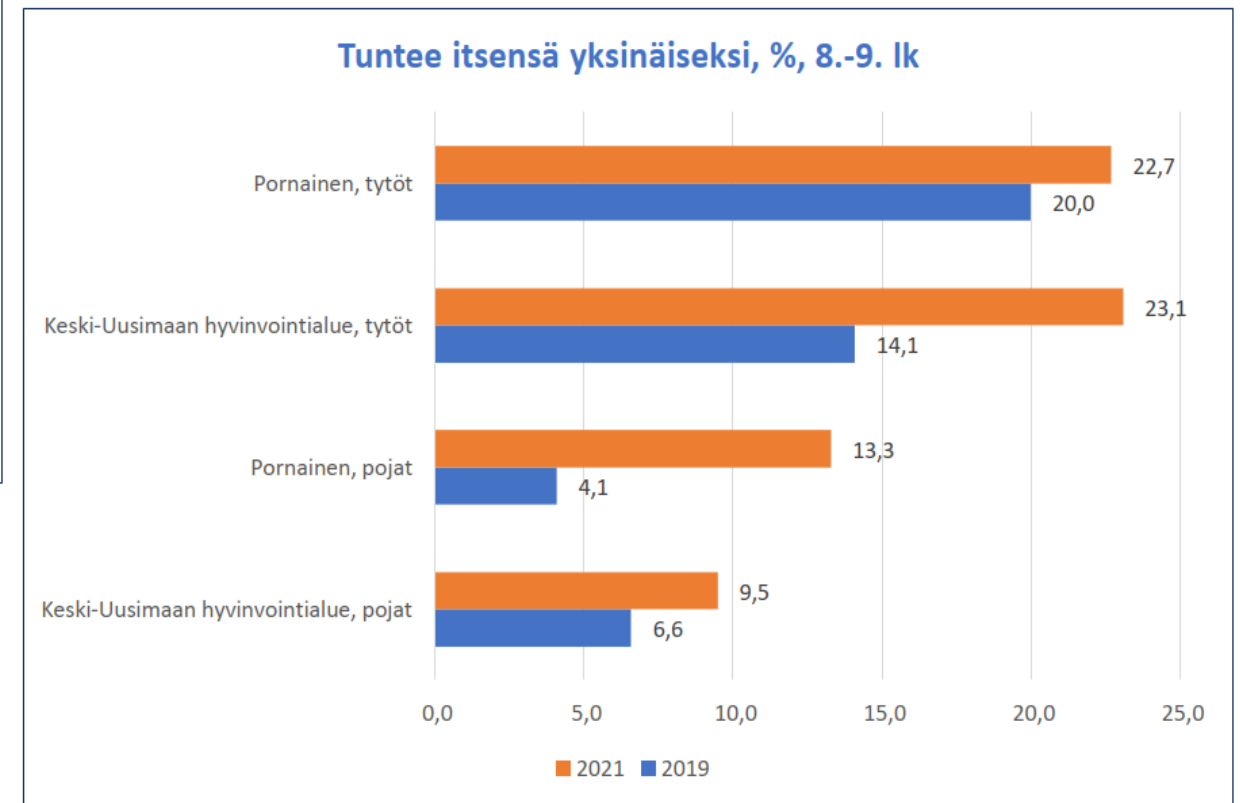
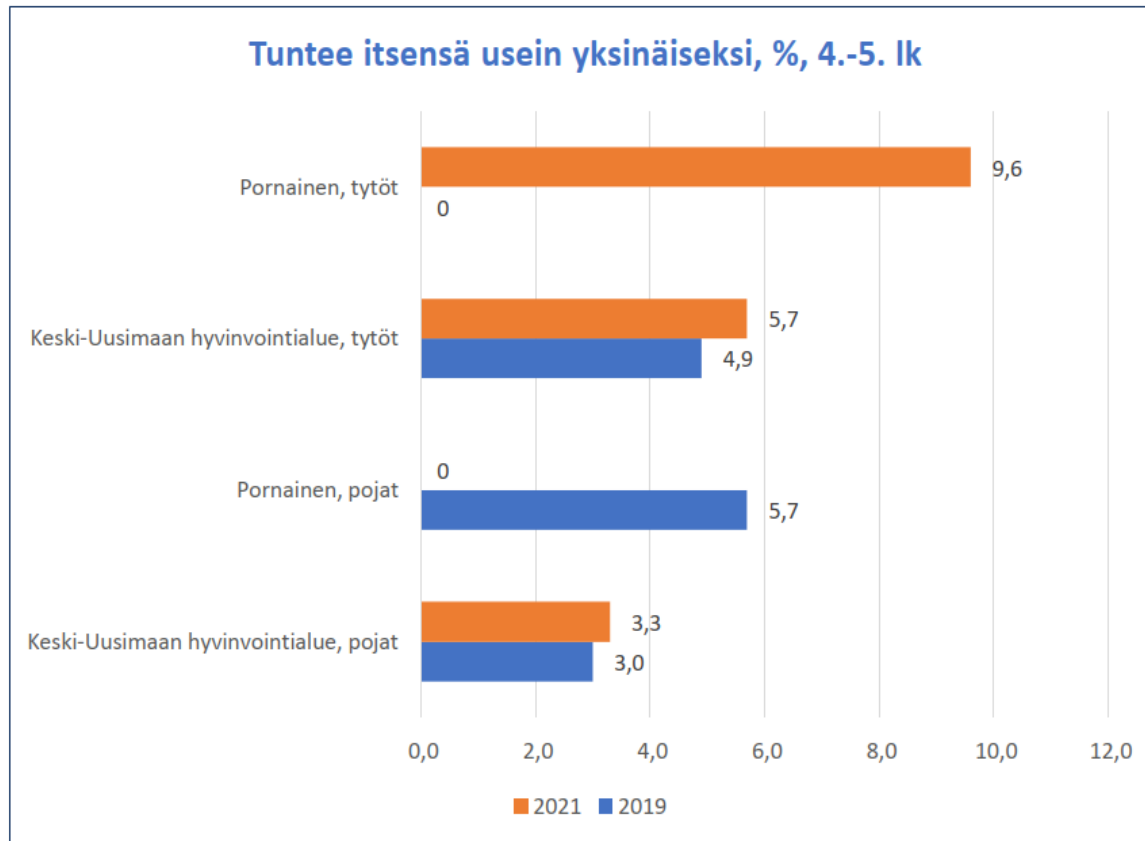
Lukio 1 & 2 / Tuntee itsensä yksinäiseksi, %

Amm.op. I & II / Tuntee itsensä yksinäiseksi, %

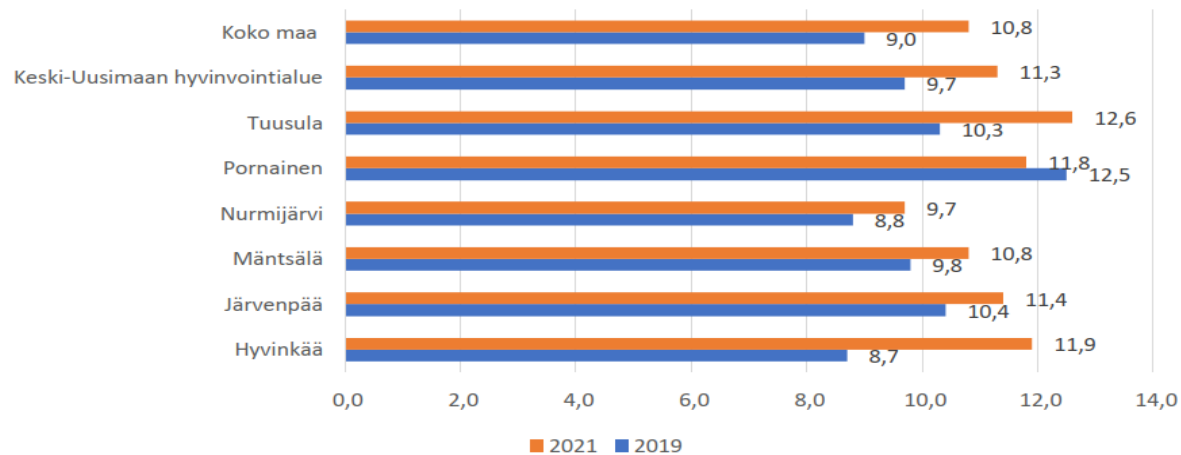

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Lasten ja nuorten kokemus yksinäisyys

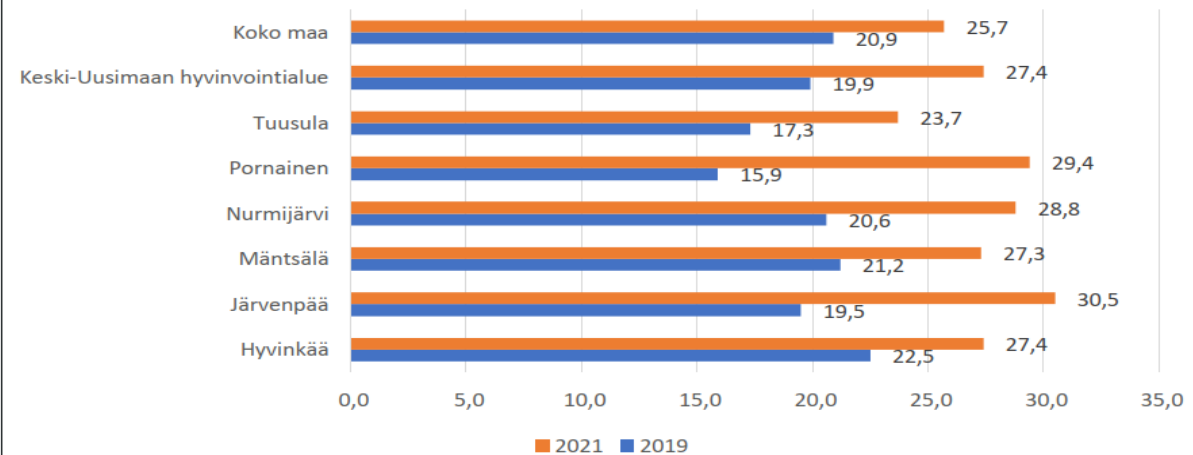

2. Terveystien ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Kokemus omasta terveydentilasta

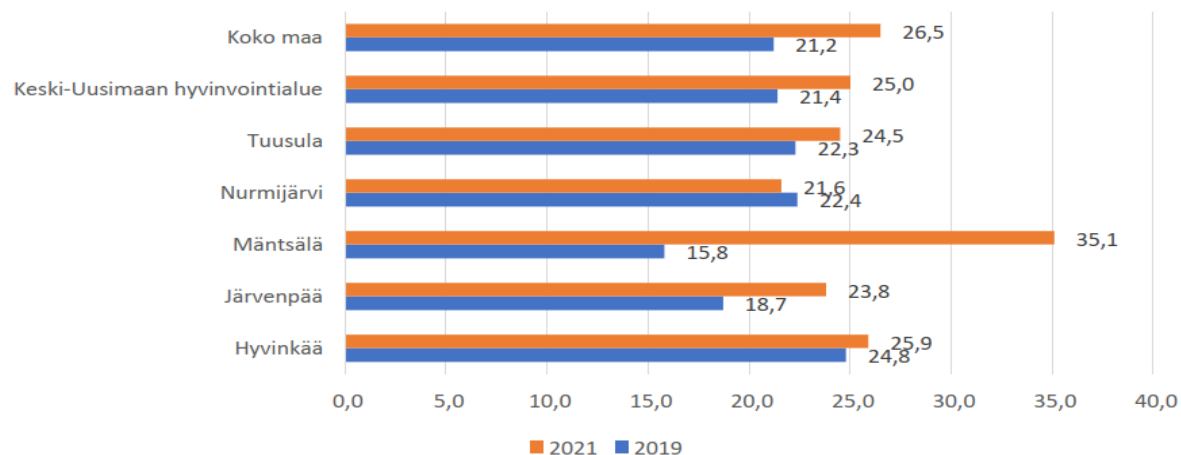
Perusopetus 4 & 5 lk / Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, %

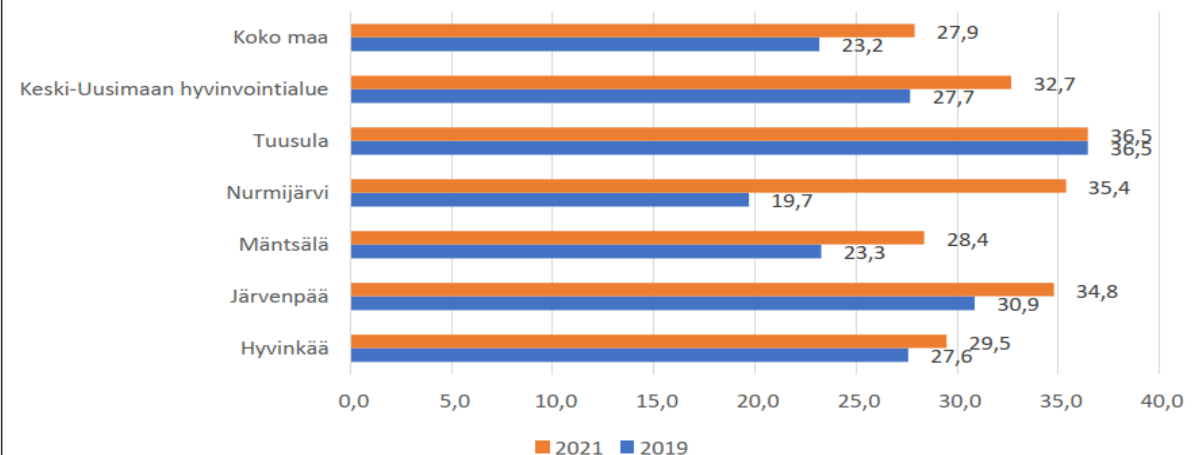
Perusopetus 8. ja 9. lk / Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, %

Lukio 1 & 2 / Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, %

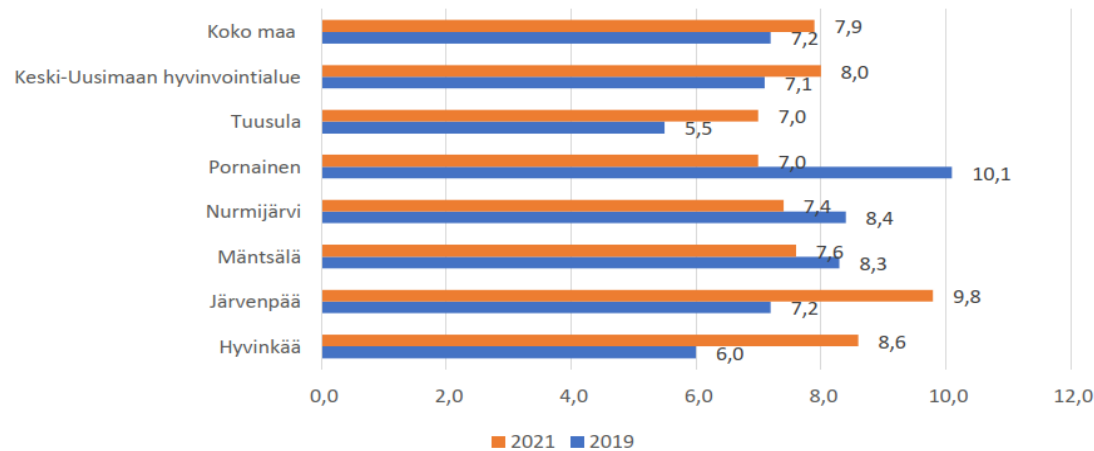

Amm.opp. I & II / Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, %

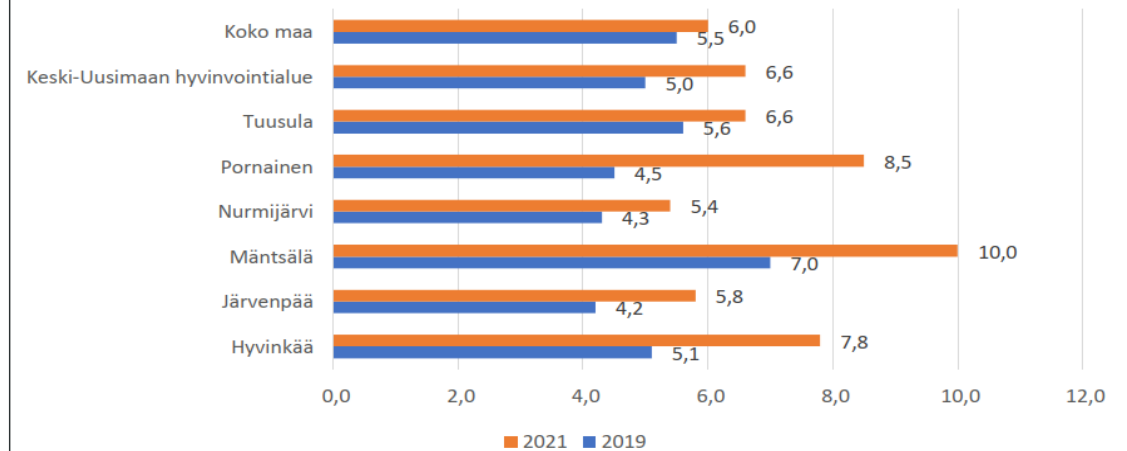

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Oma kokemus koulukiusaamisesta

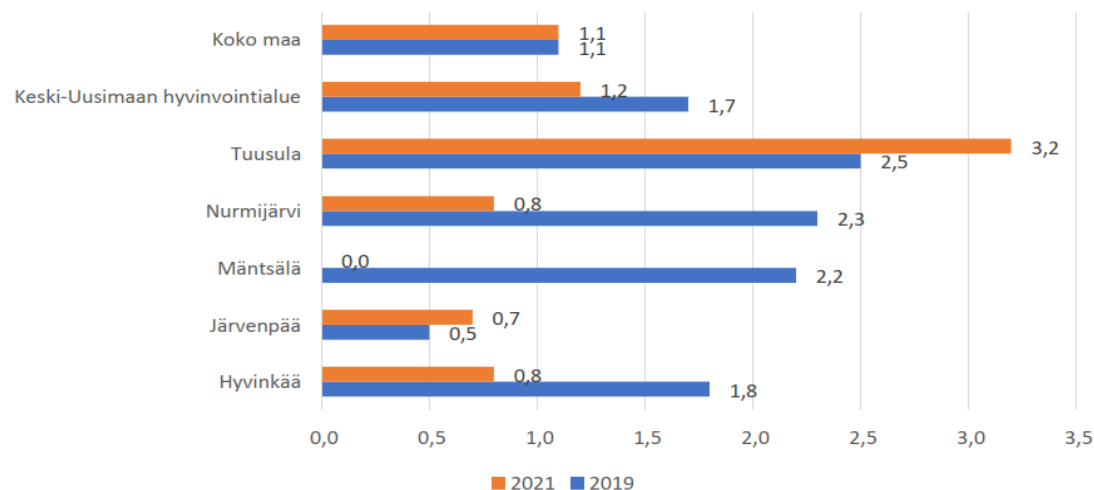
Perusopetus 4 & 5 lk / Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

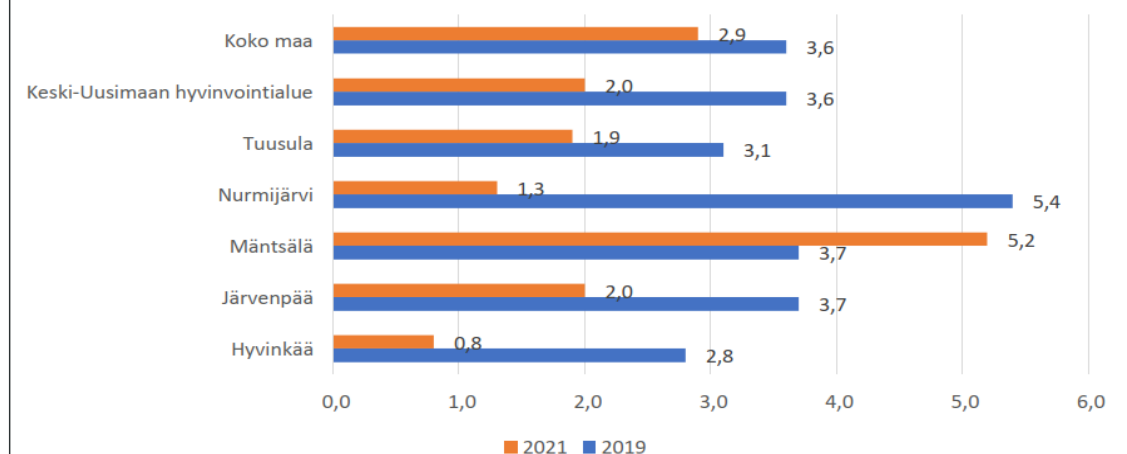
Perusopetus 8. ja 9. lk / Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

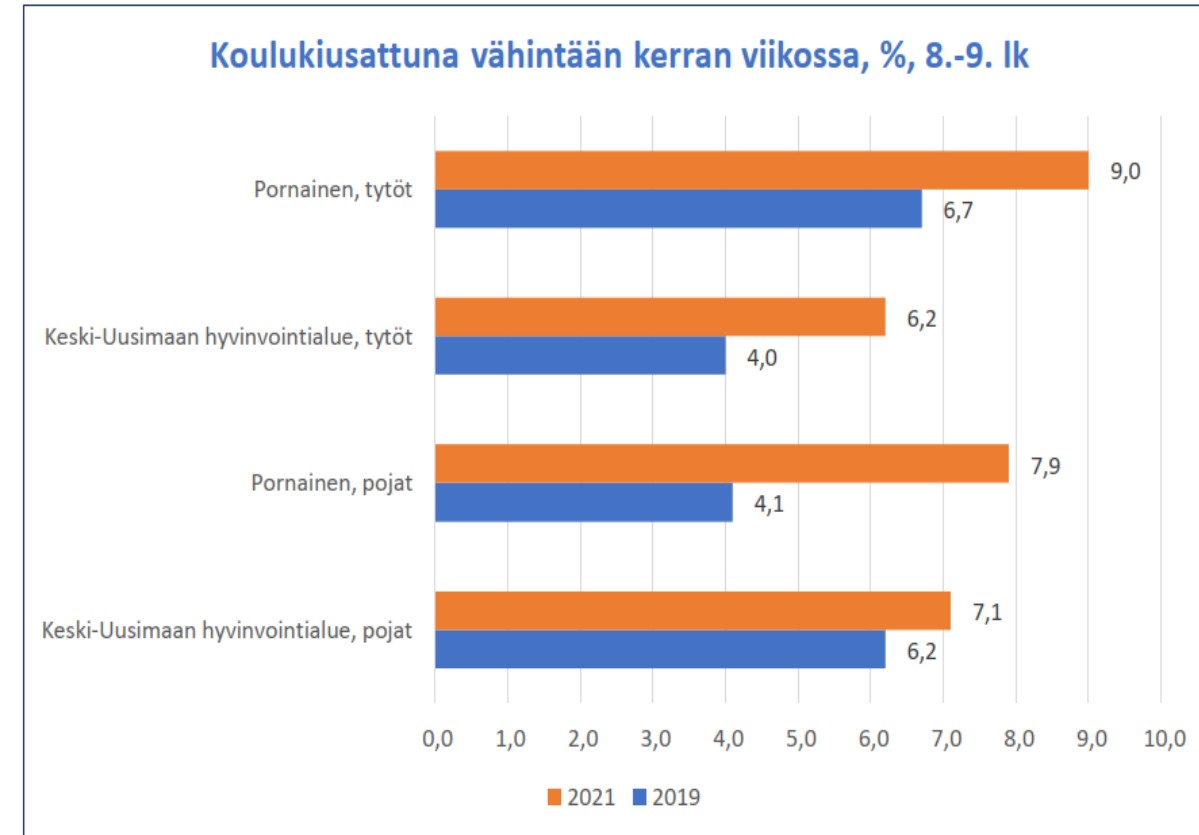
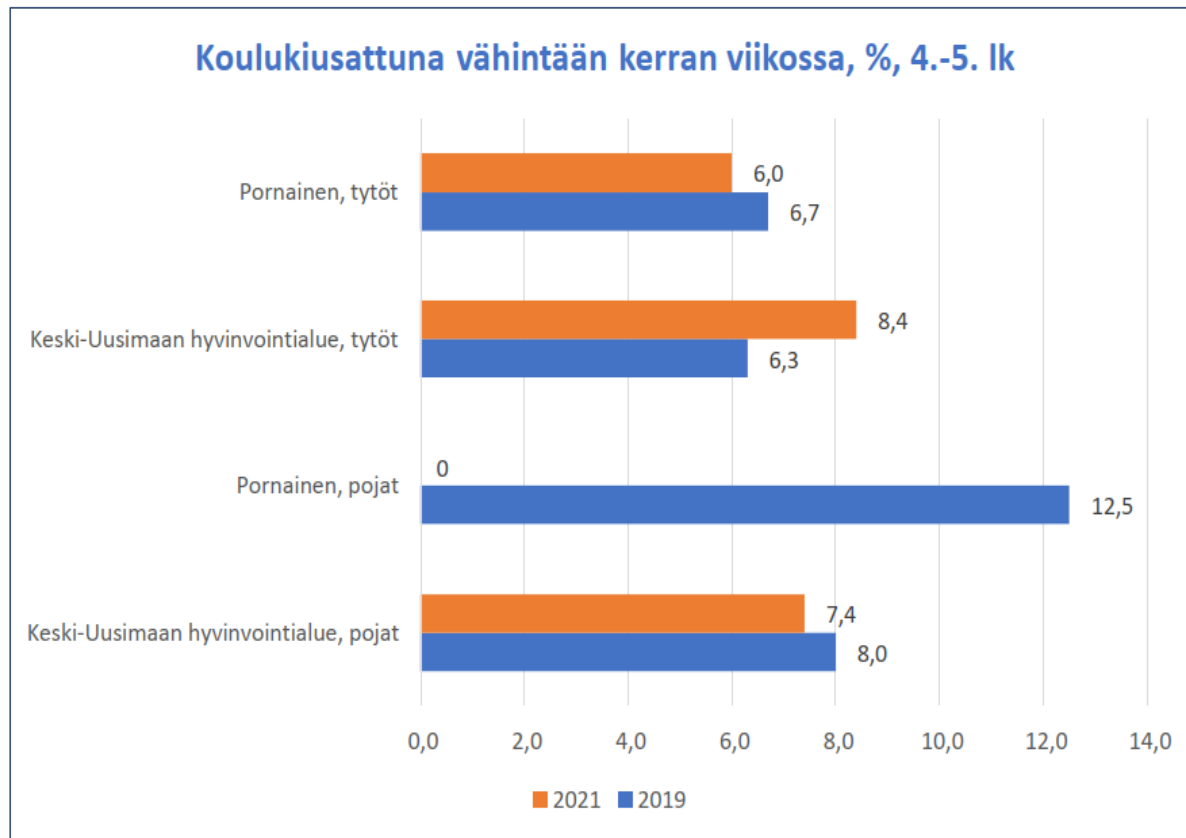
Lukio I & II / Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

Amm.opp. I & II / Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

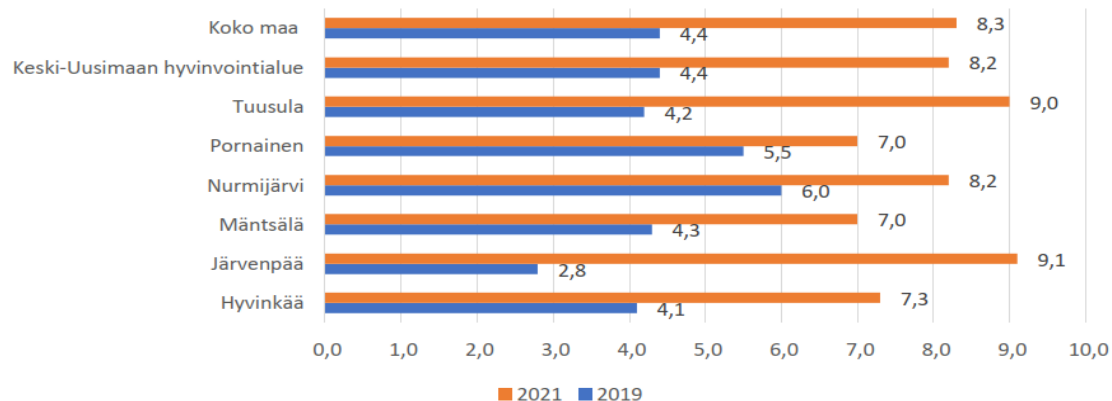

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Oma kokemus koulukiusaamisesta

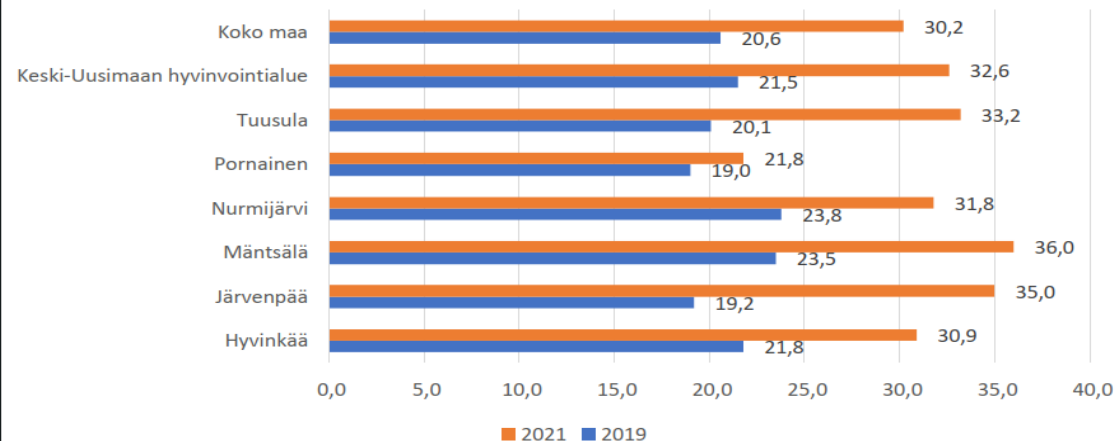

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Kokenut seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua

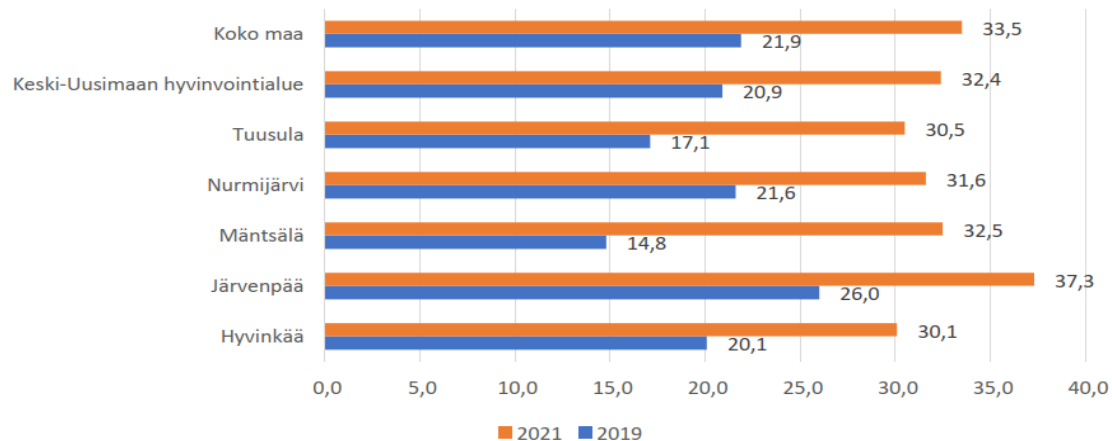
Perusopetus 4 & 5 lk / Kokenut seksuaalista kommentointia, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä vuoden aikana, %

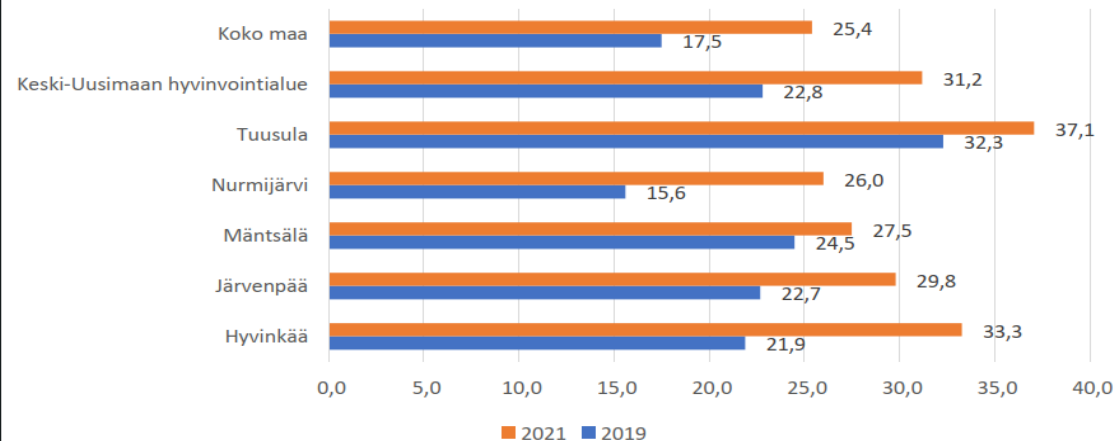
Perusopetus 8. ja 9. lk / Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana, %

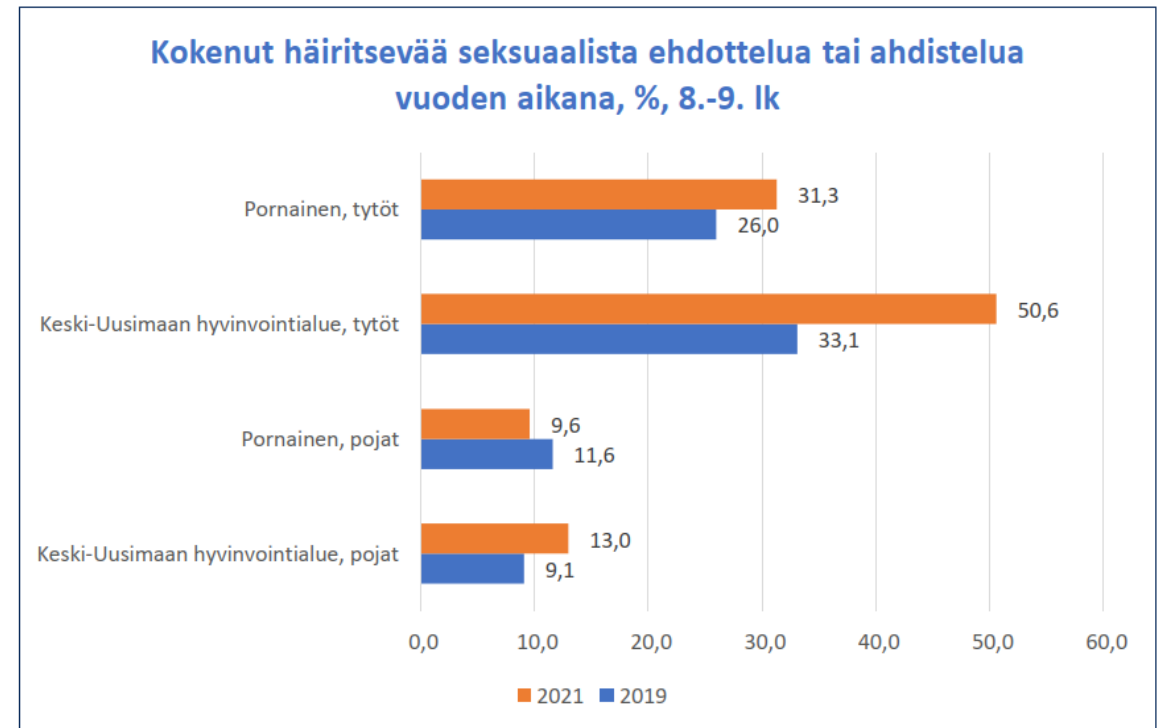
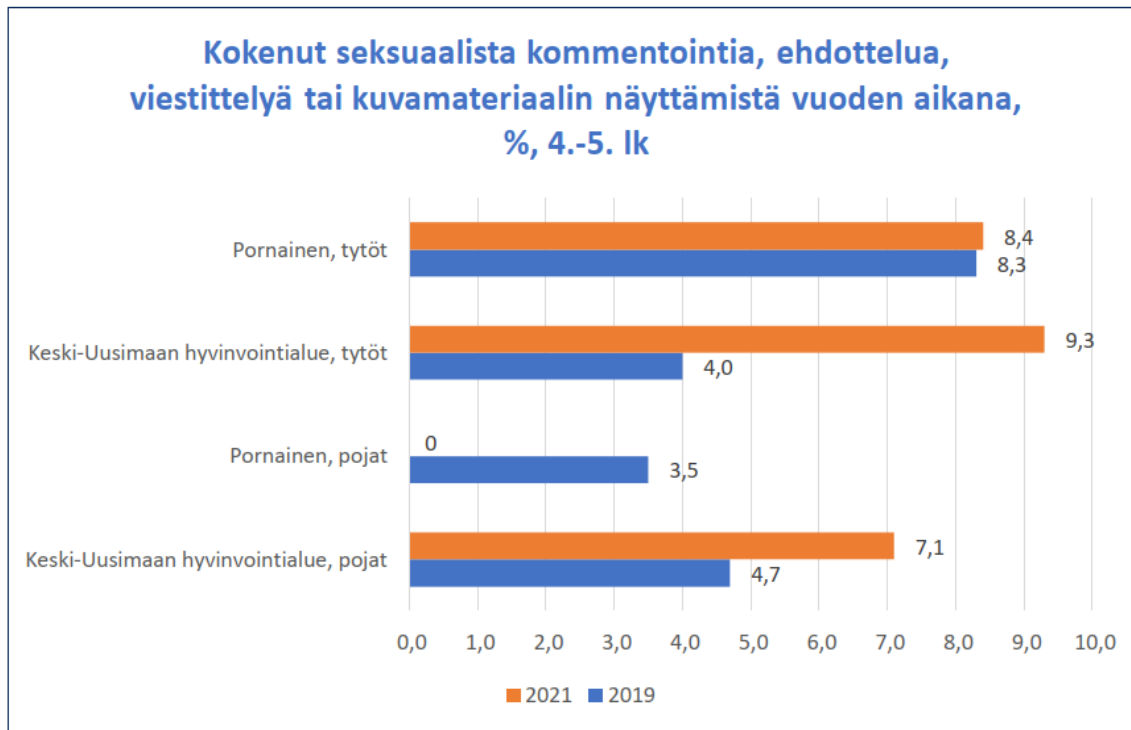
Lukio I & II / Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana, %

Amm.opp. I & II / Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana, %

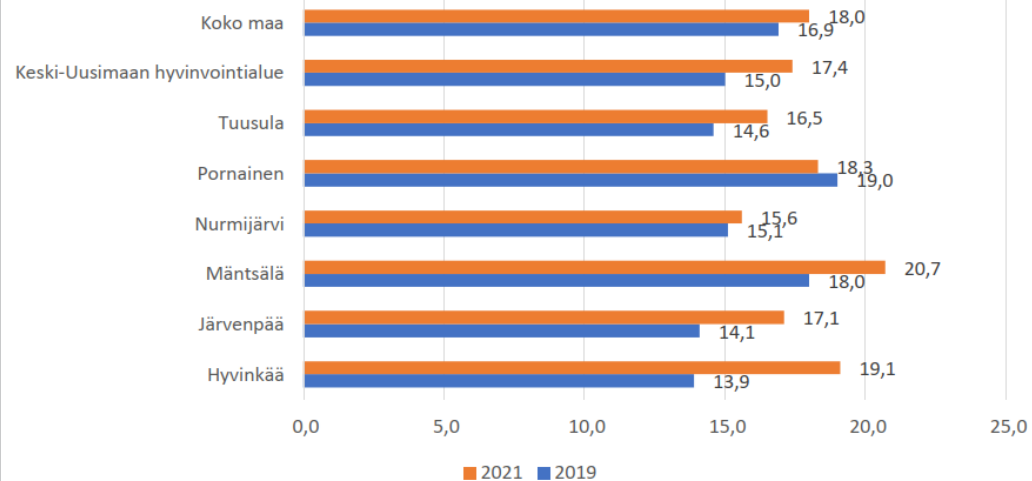

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Kokenut seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua

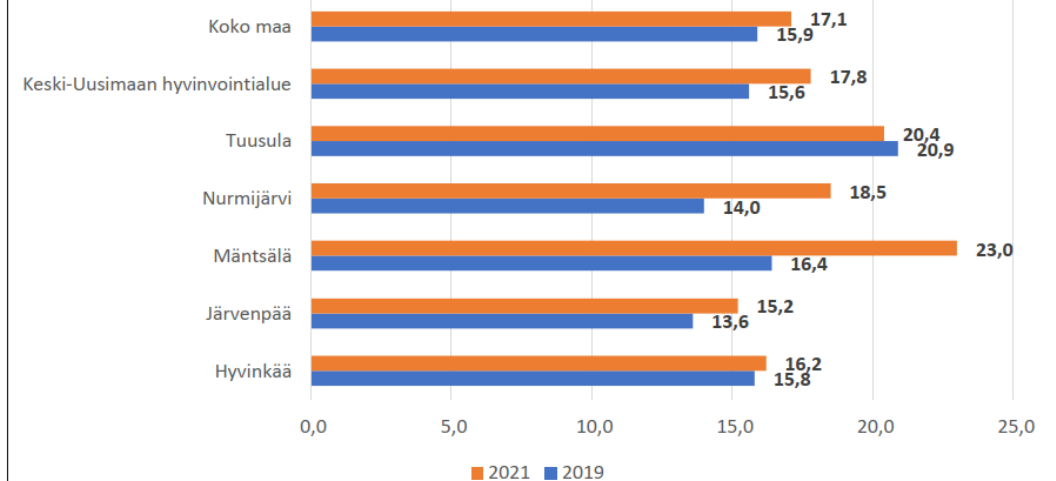

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Ylipainoisuus

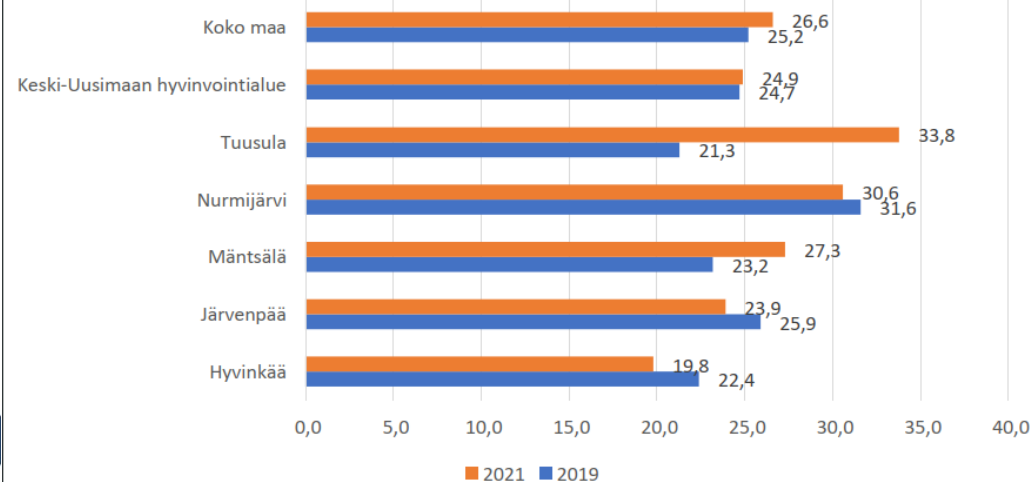
Perusopetus 8. ja 9. lk / Ylipainoisuus, %

Lukio I & II / Ylipainoisuus, %

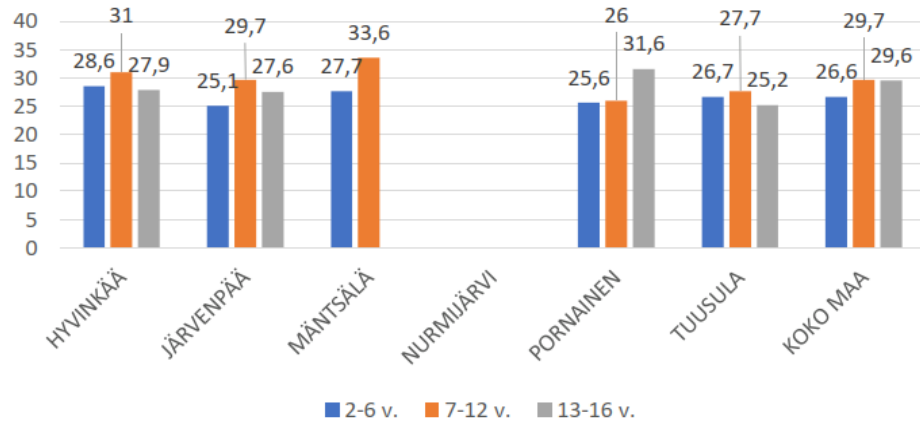

Amm.opp. I & II / Ylipainoisuus, %

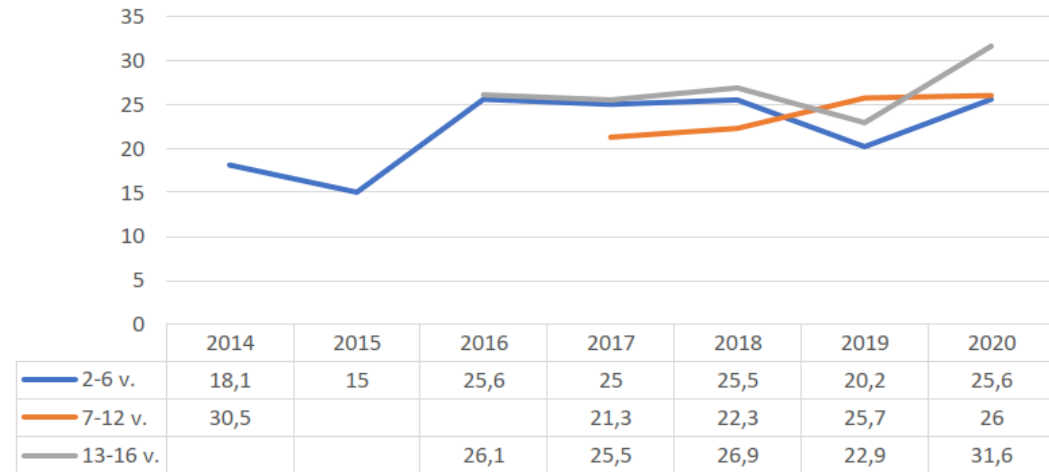

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Ylipainoisuus (FinLapset rekisteriseuranta)

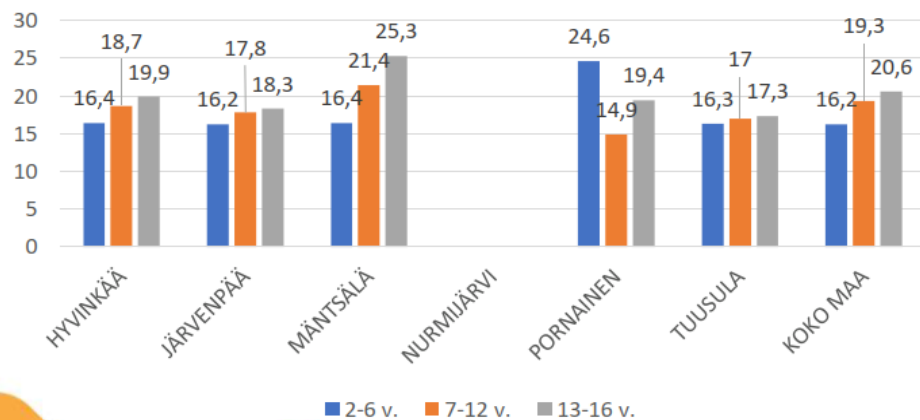
YLIPAINON YLEISYYS JA SEN KEHITYS, Pojat, v.
2020

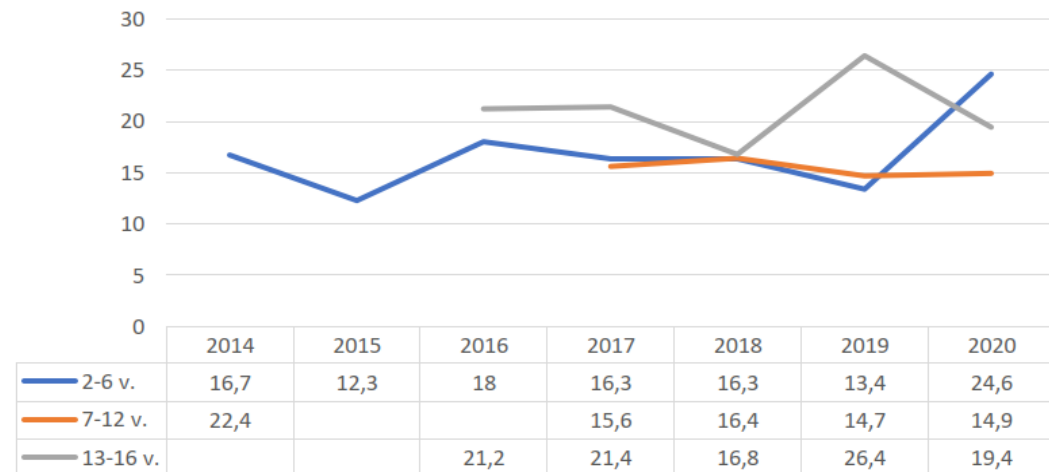
PORNAINEN, Pojat

YLIPAINON YLEISYYS JA SEN KEHITYS, Tytöt, v.
2020

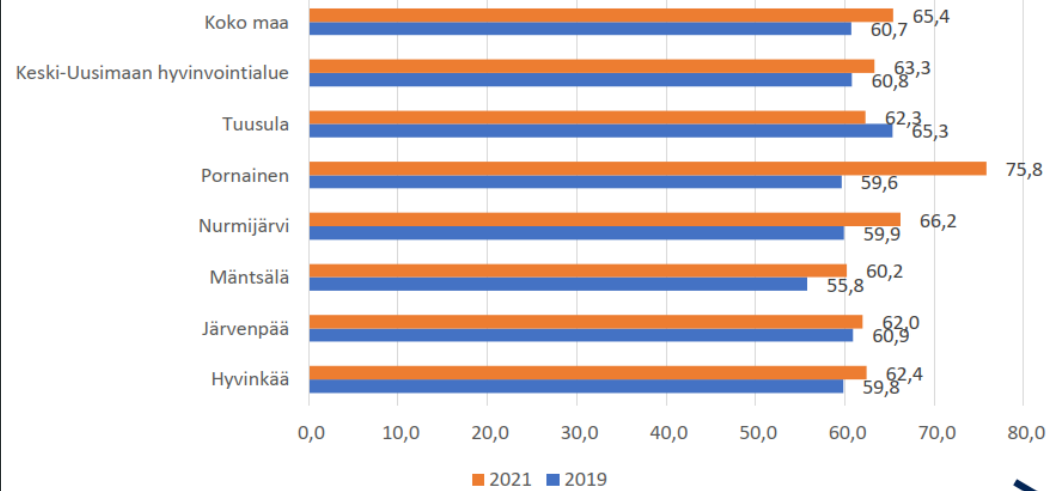

PORNAINEN, Tytöt

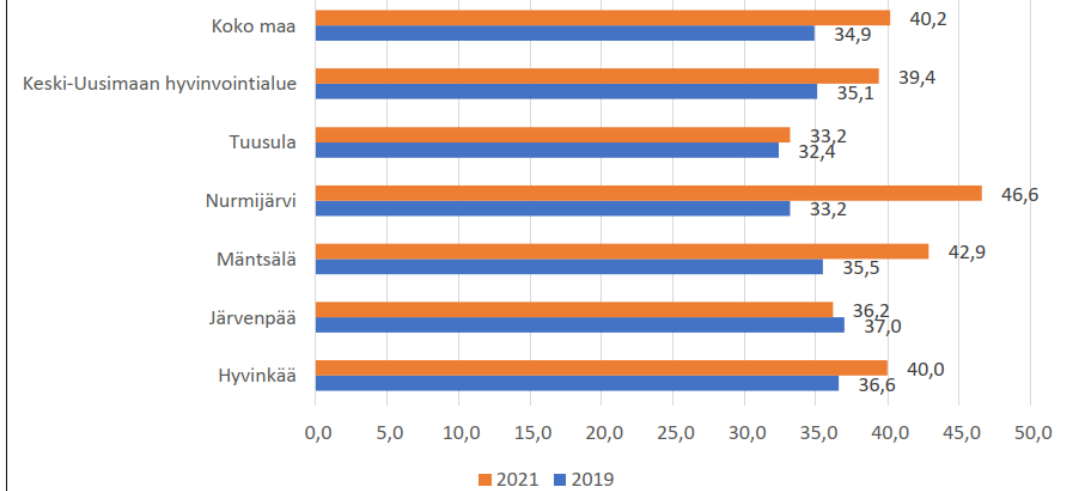

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Raittius

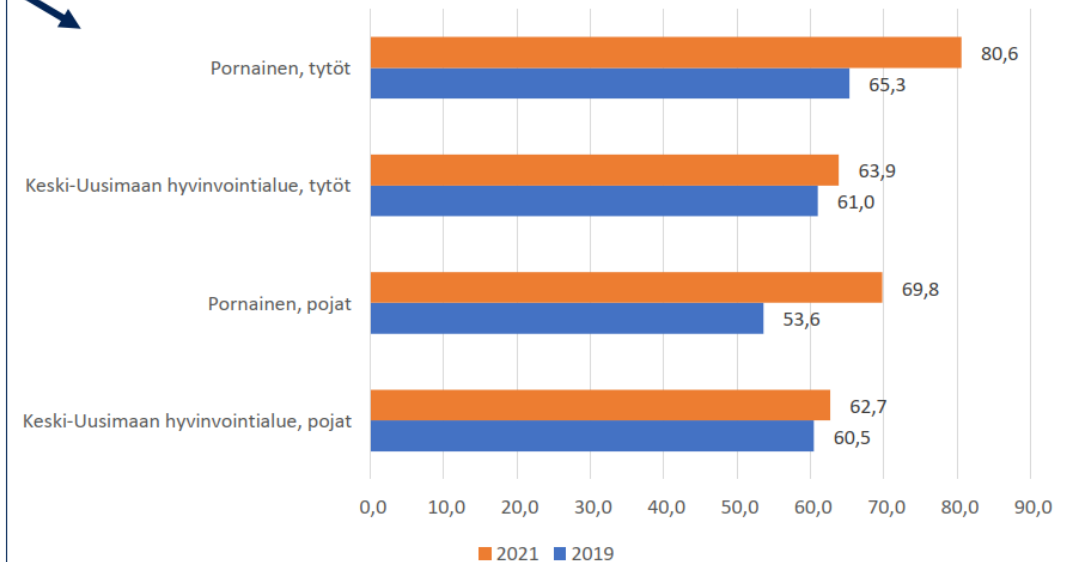
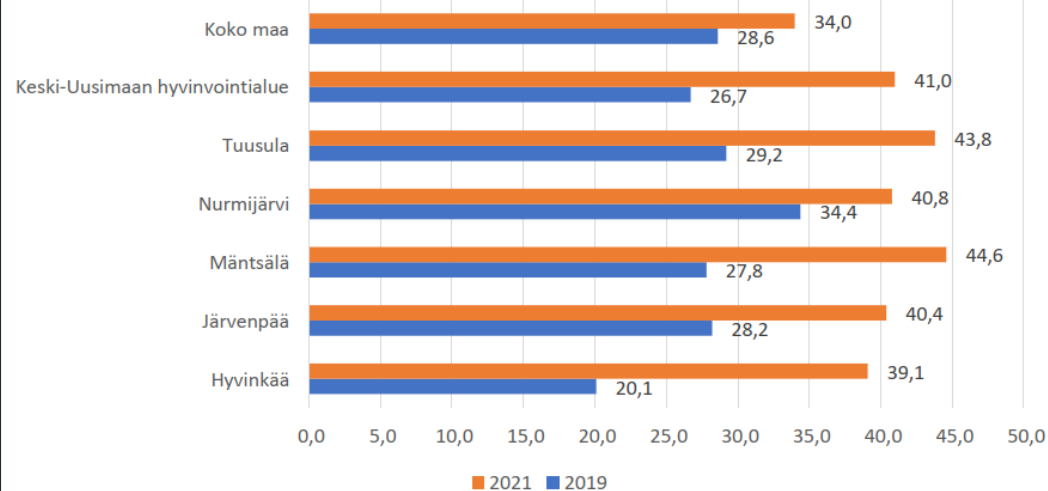
Perusopetus 8. ja 9. lk / Raittius, %

Lukio I & II / Raittius, %

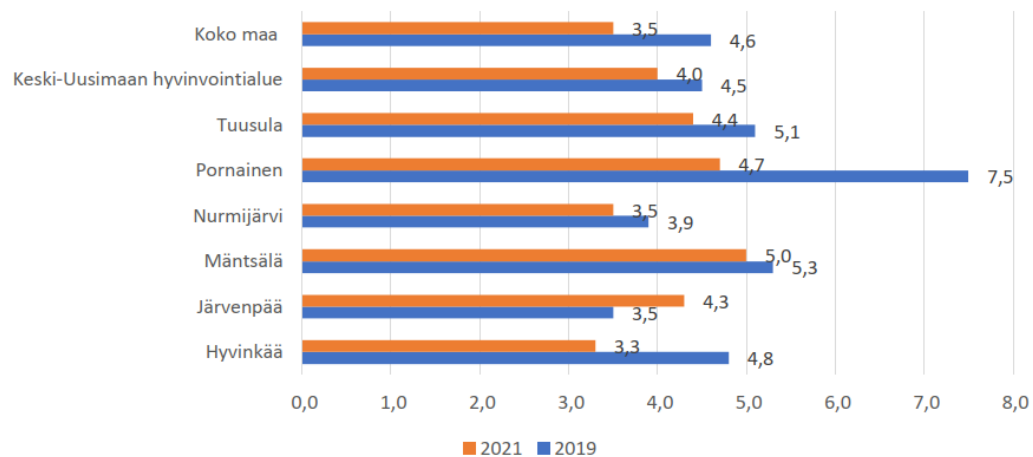

Amm.opp. I & II / Raittius, %

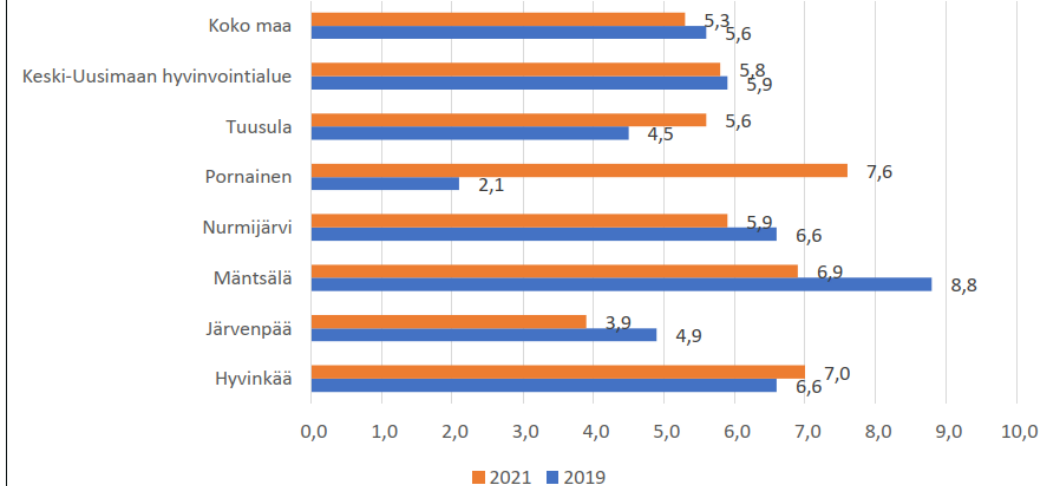

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Tupakointi

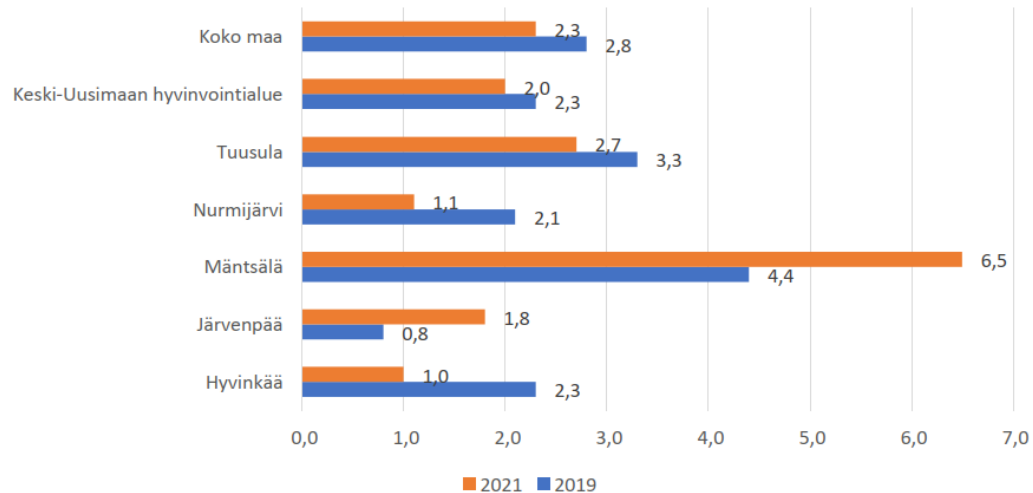
Perusopetus 4 & 5 lk / Käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran, %

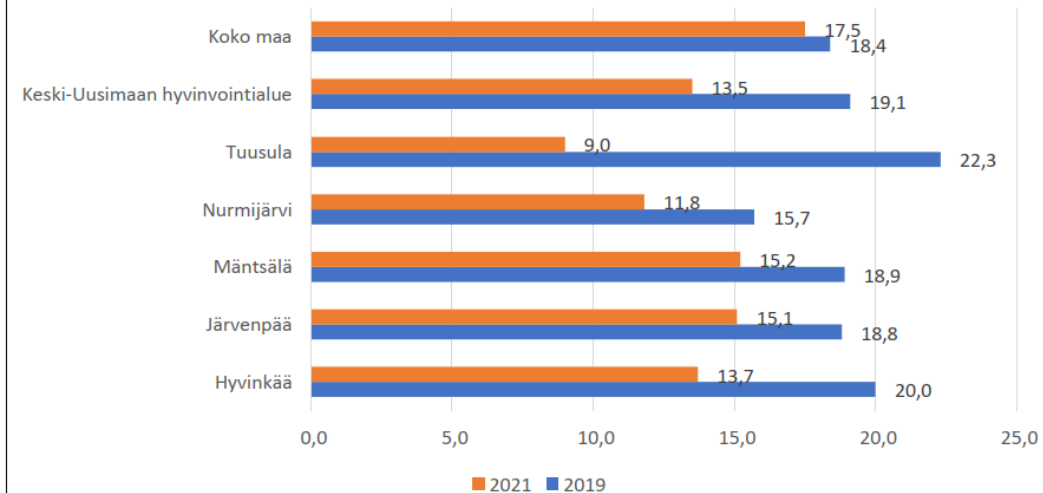
Perusopetus 8. ja 9. lk / Tupakoi päivittäin, %

Lukio I & II / Tupakoi päivittäin, %

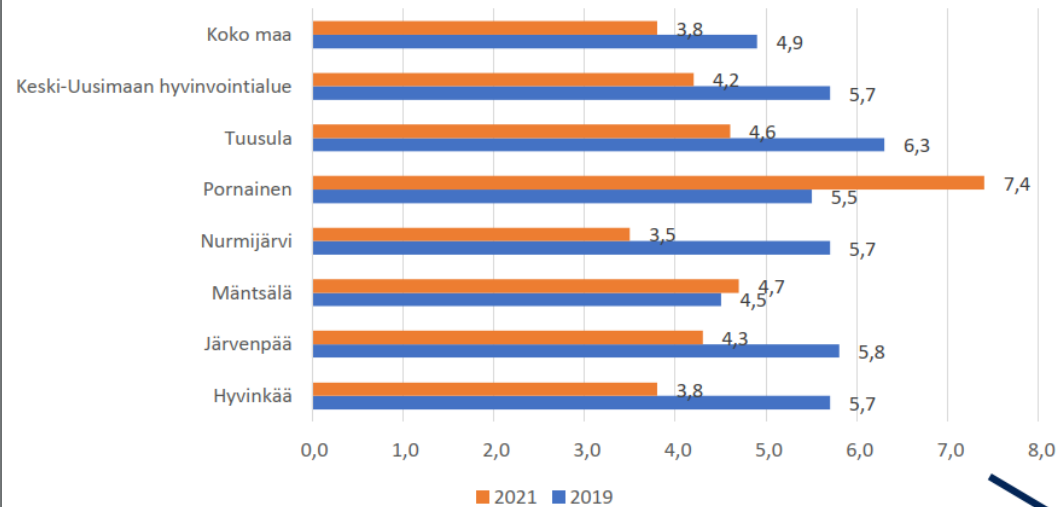

Amm.opp. I & II / Tupakoi päivittäin, %

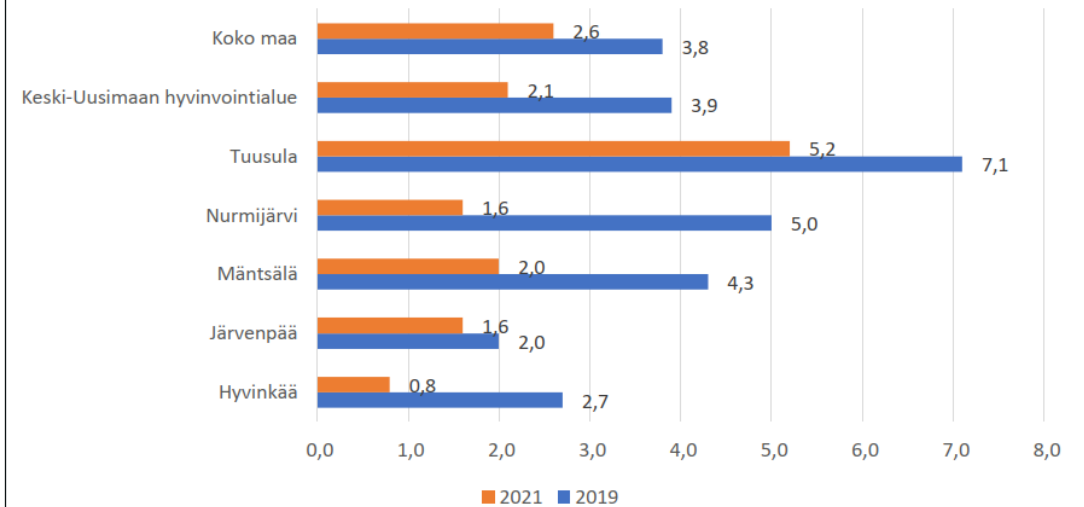

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Nuuskan käyttö

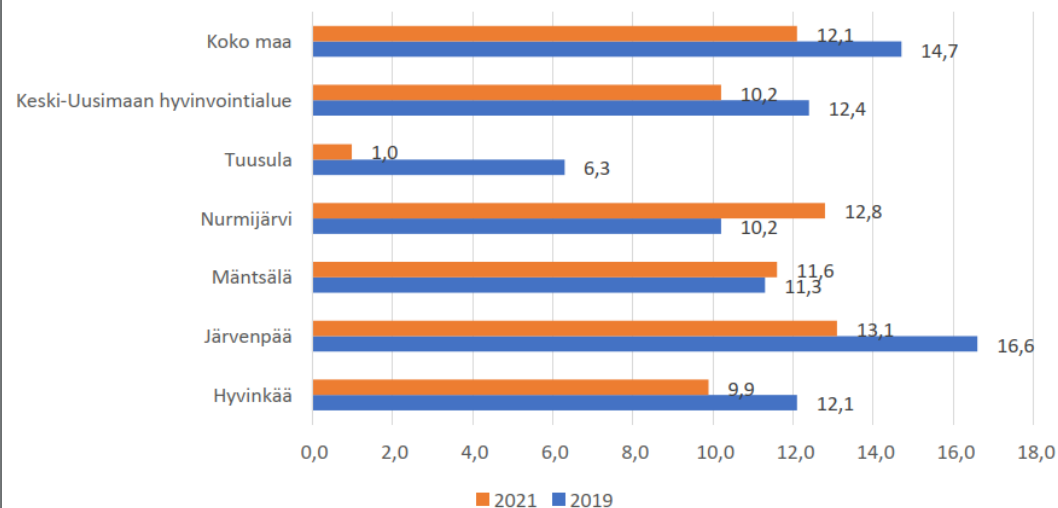
Perusopetus 8. ja 9. lk / Nuuskaa päivittäin, %

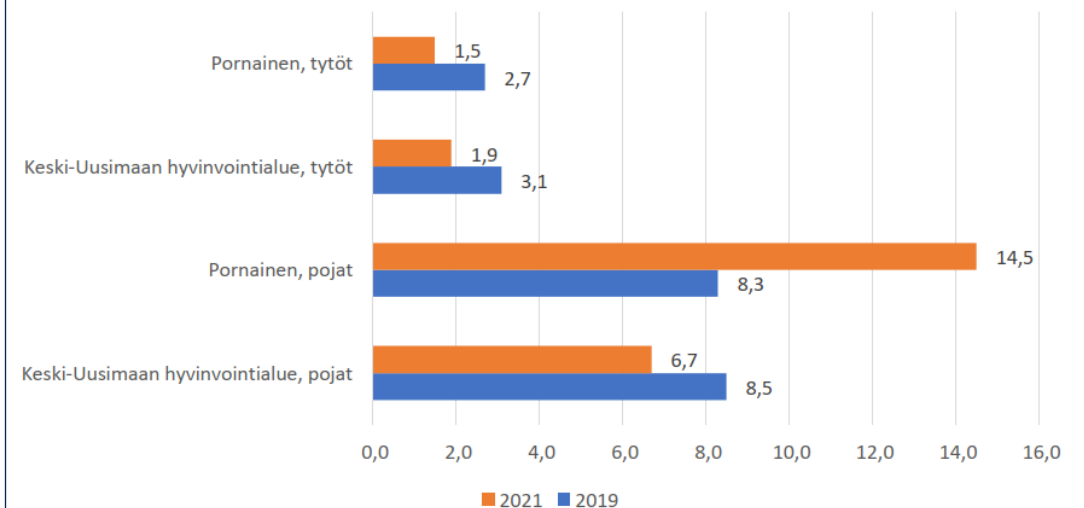
Lukio I & II / Nuuskaa päivittäin, %

Amm.opp. I & II / Nuuskaa päivittäin, %

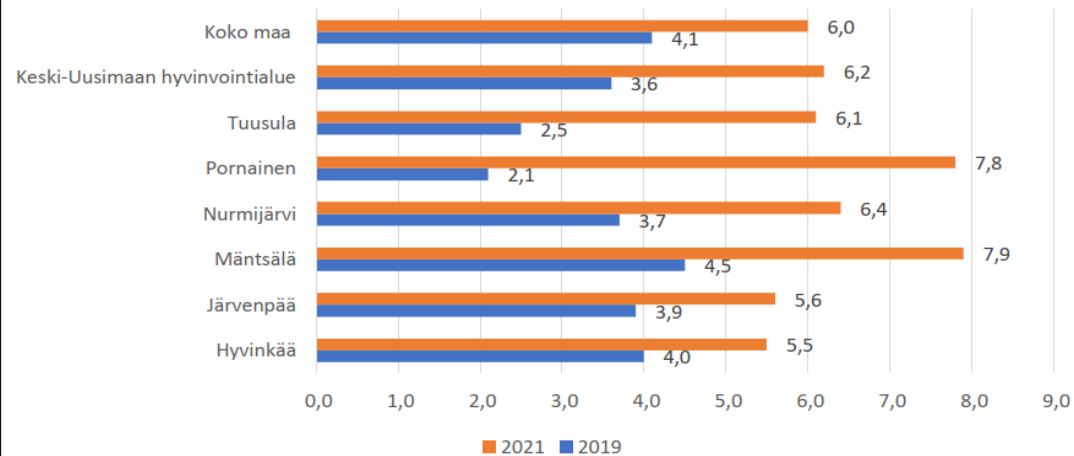

Nuuskaa päivittäin, %, 8.-9. lk

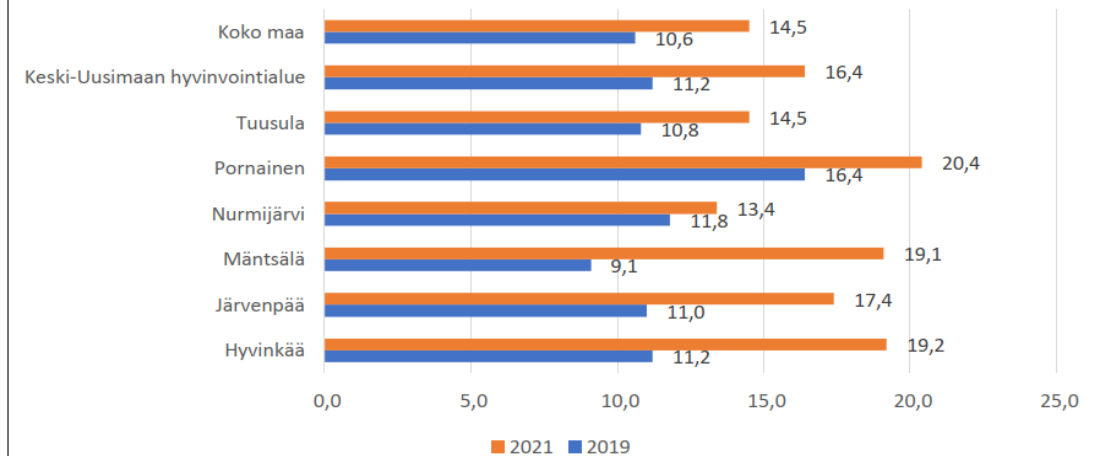

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Netin ongelmakäyttö

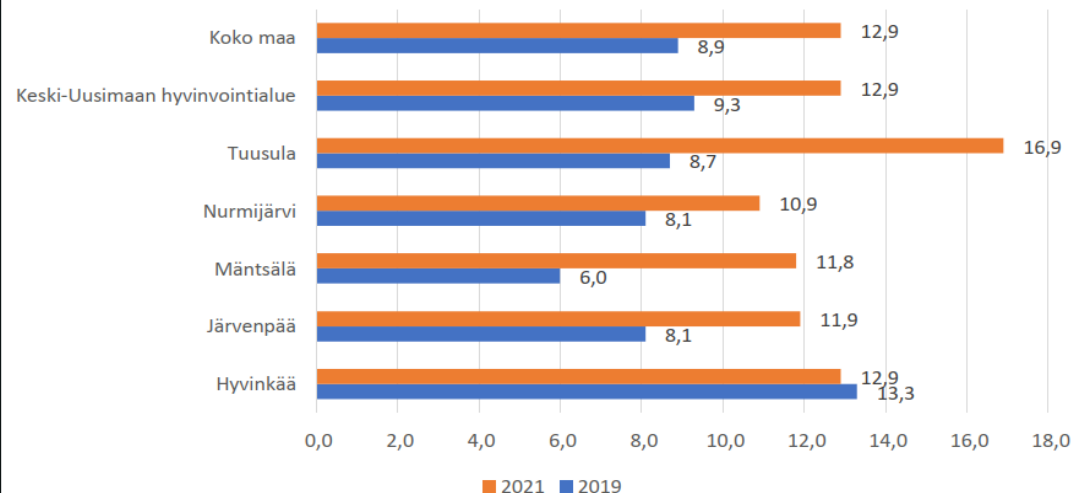
Perusopetus 4 & 5 lk / Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia, %

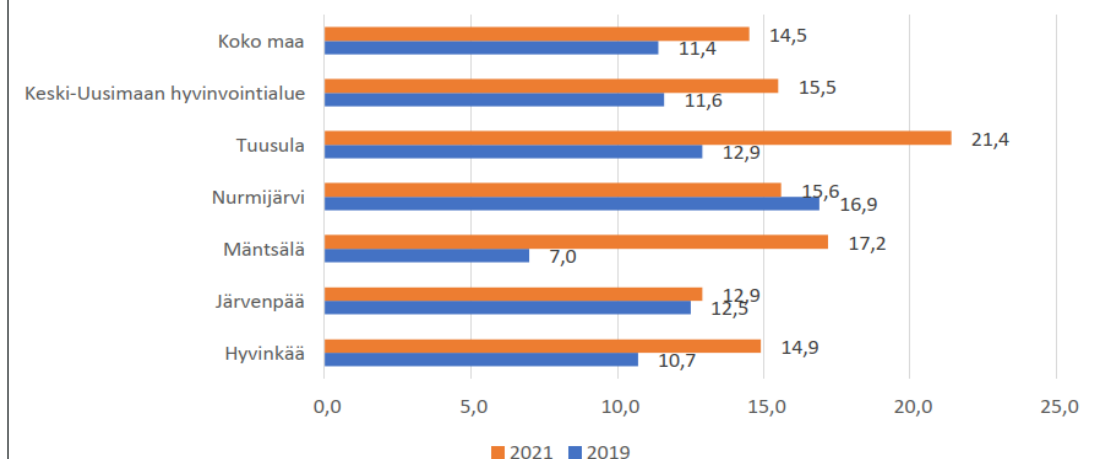
Perusopetus 8. ja 9. lk / Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia, %

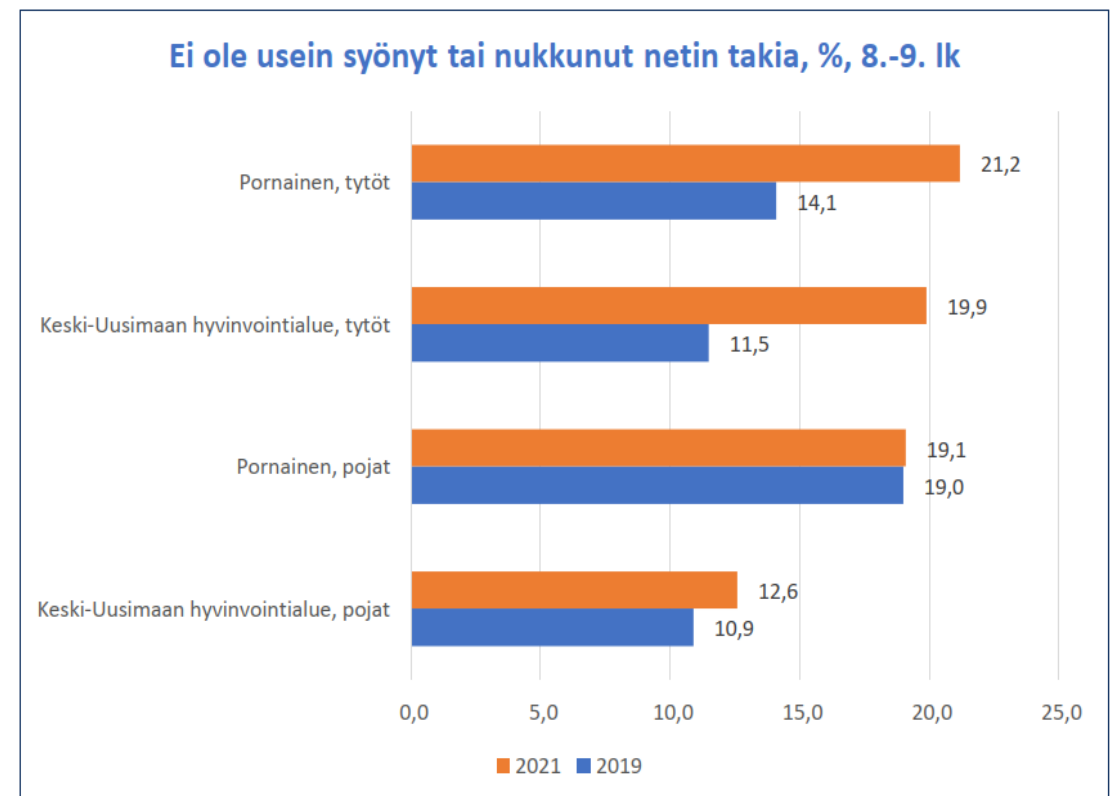
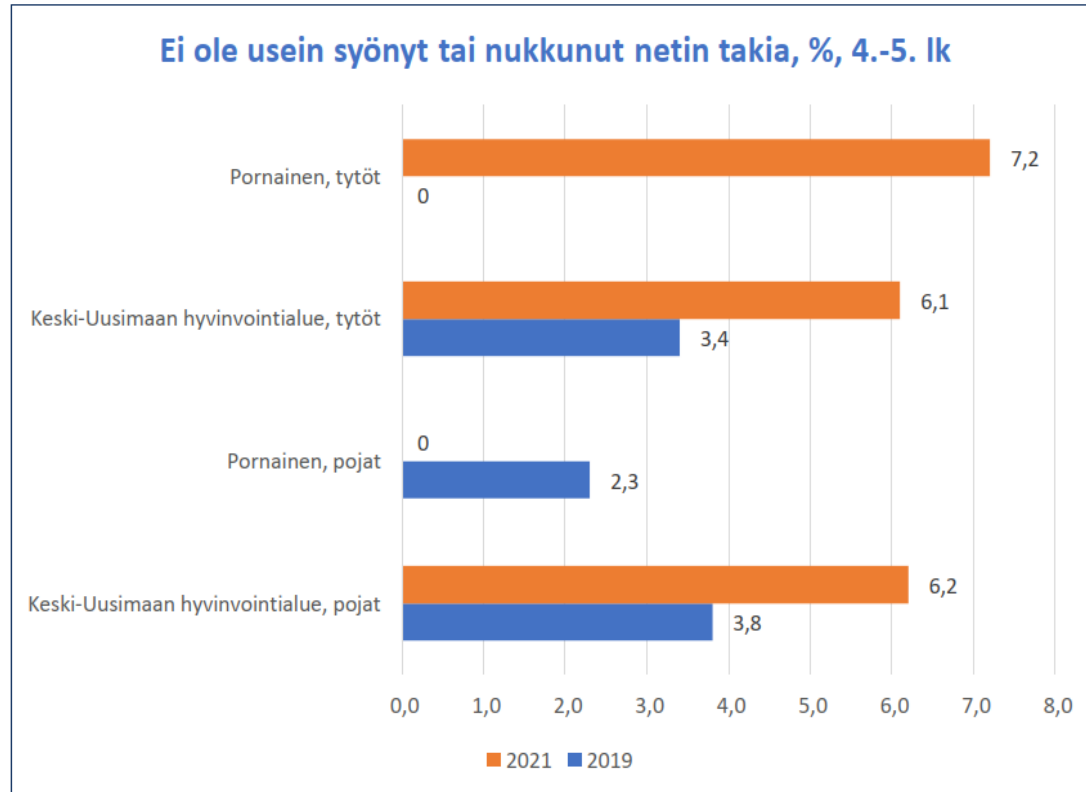
Lukio I & II / Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia, %

Amm.opp. I & II / Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia, %

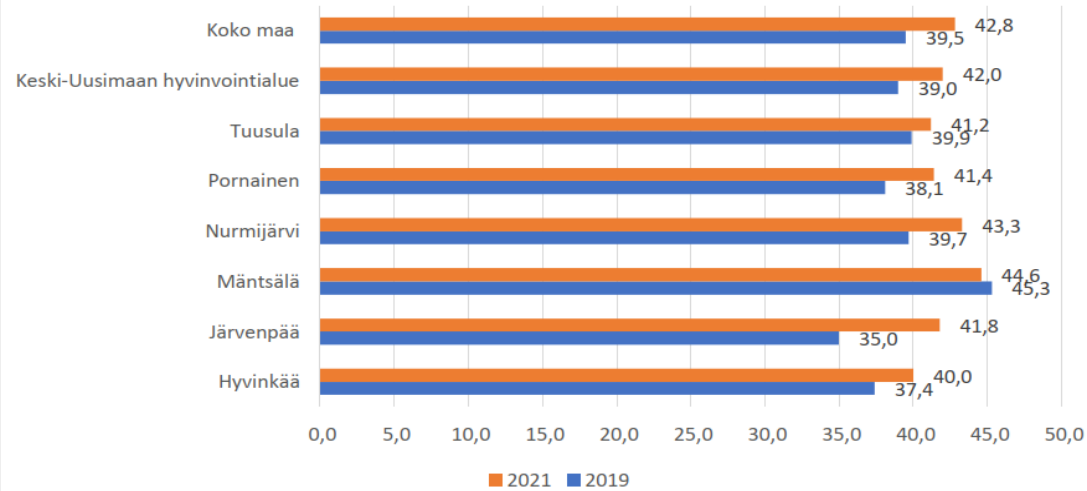
2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Netin ongelmakäyttö

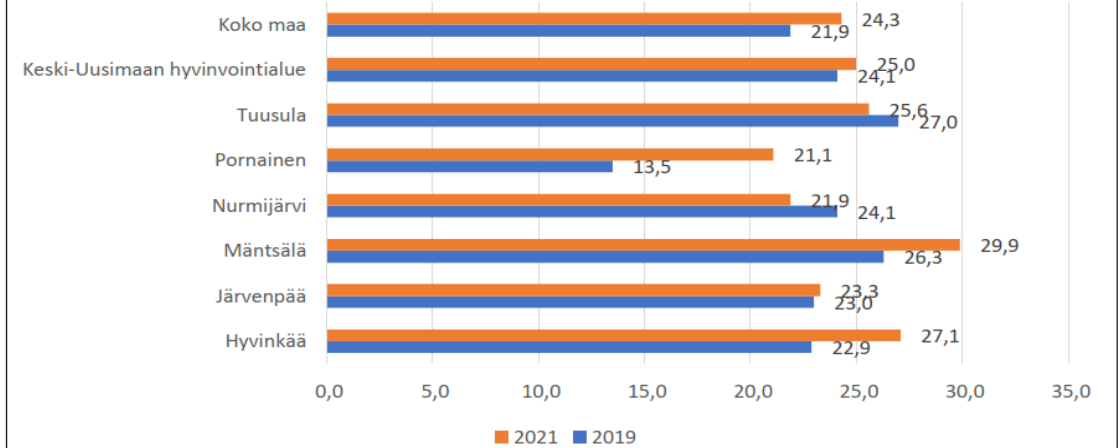
2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit

Liikkuminen

Perusopetus 4 & 5 lk / Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %

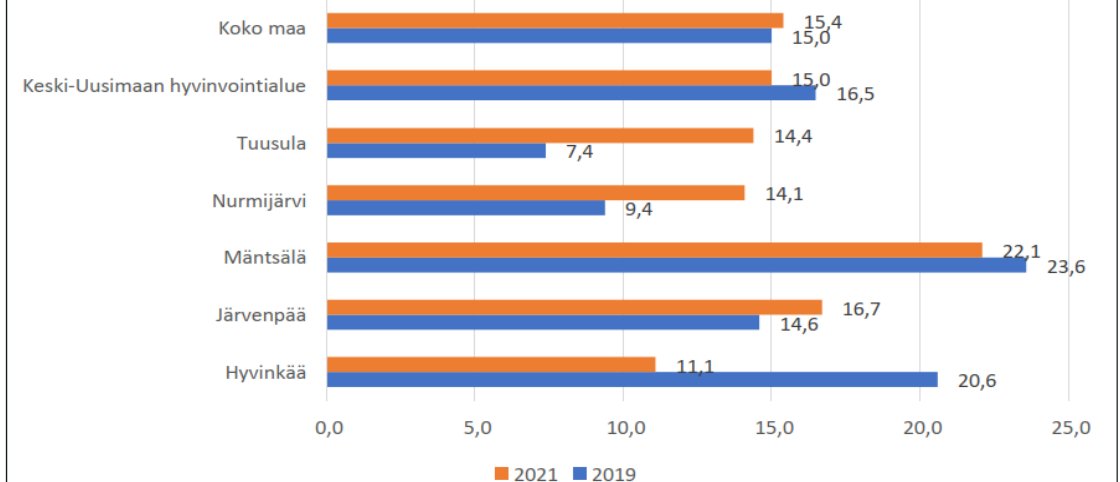
Perusopetus 8. ja 9. lk / Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %

Lukio I & II / Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %

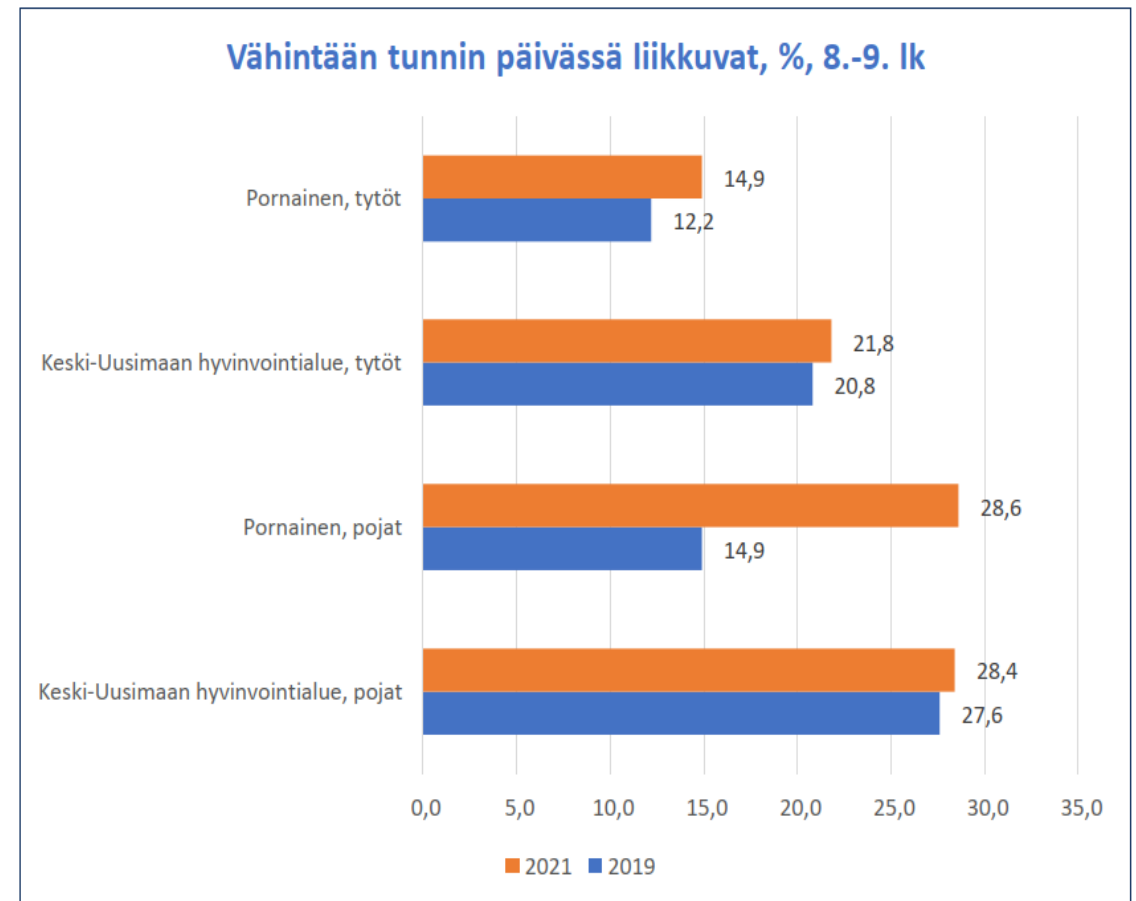
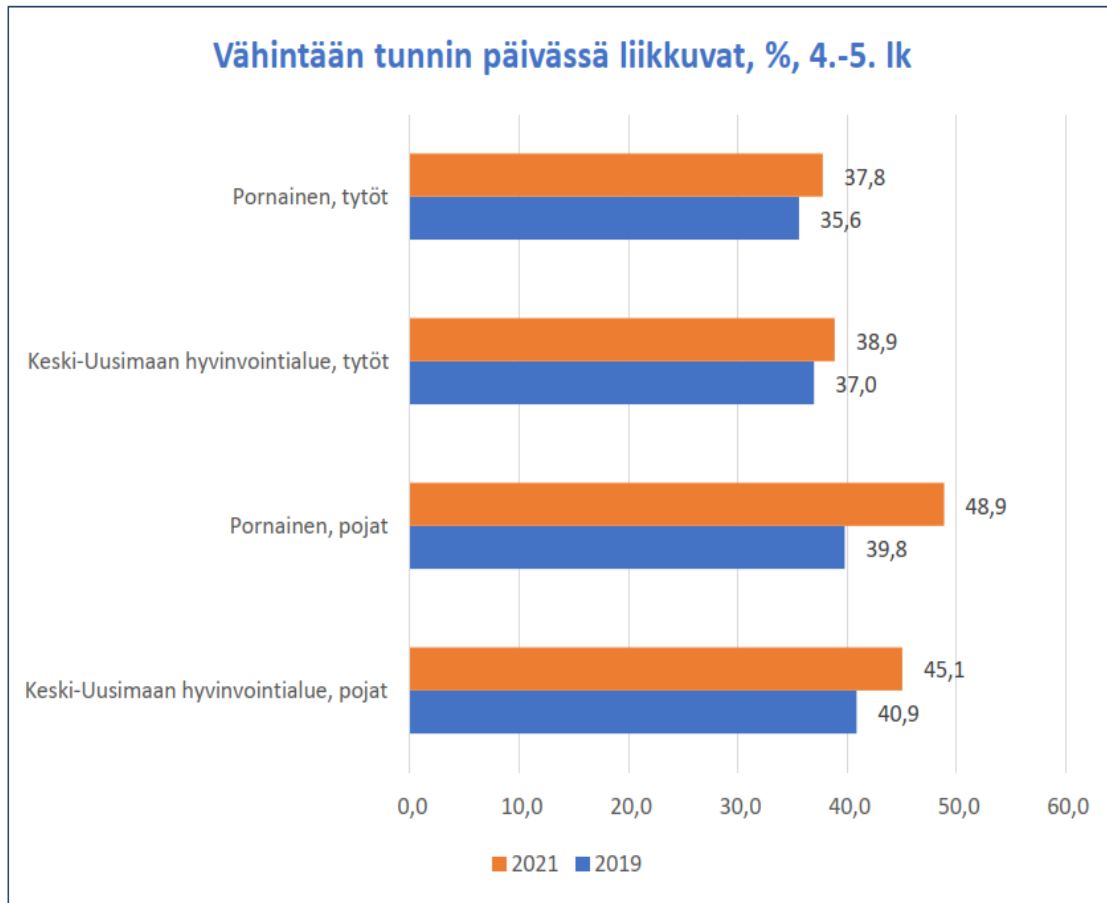

Amm.opp. I & II / Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %

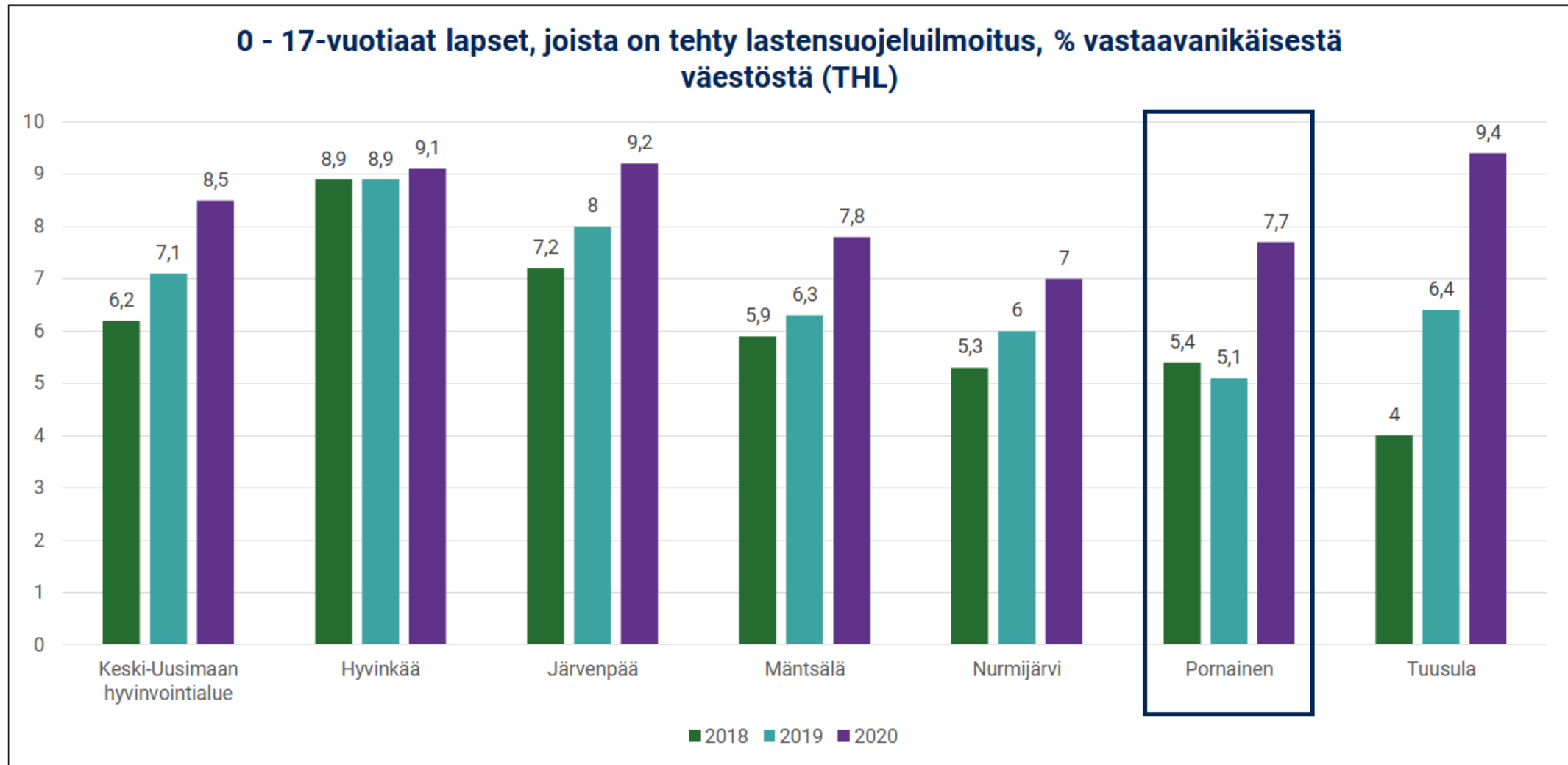

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit

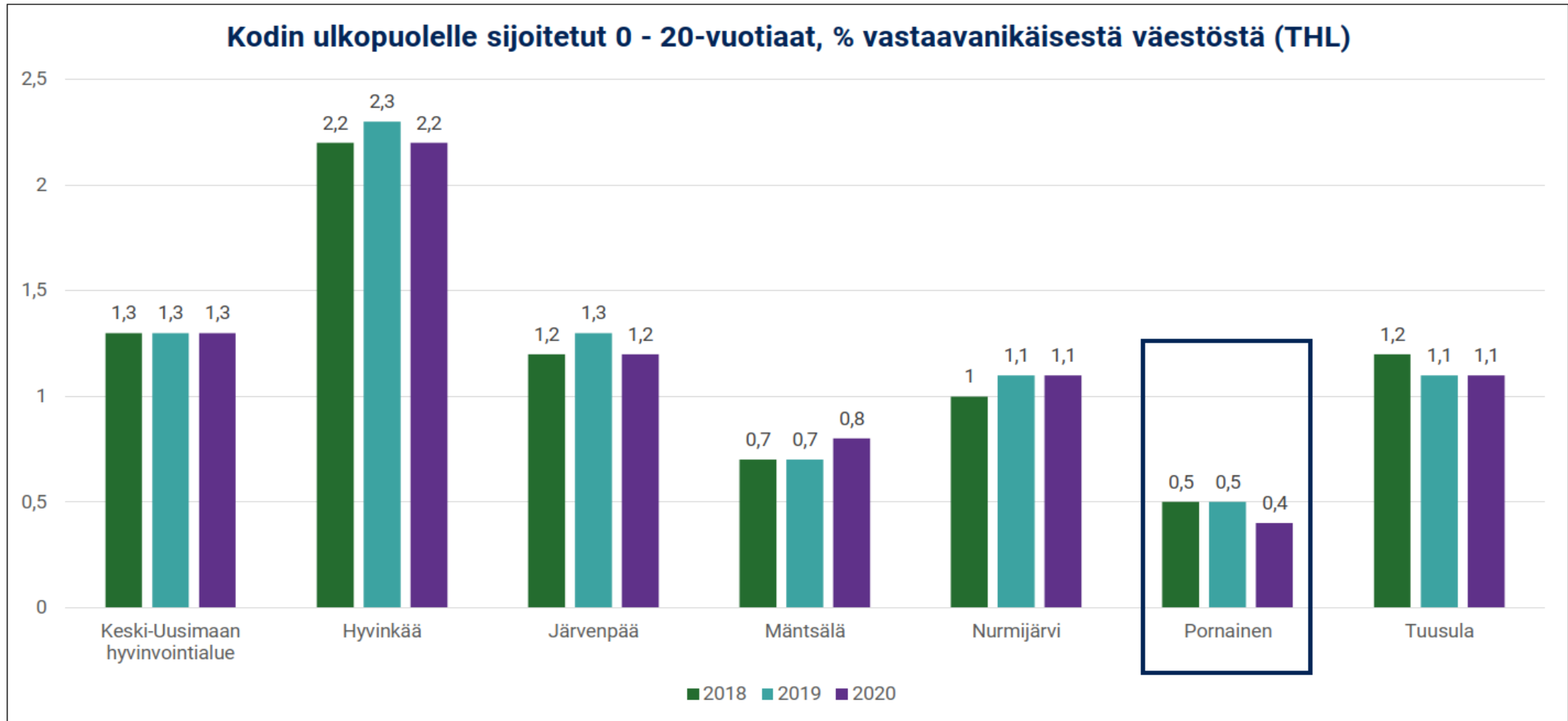
Liikkuminen

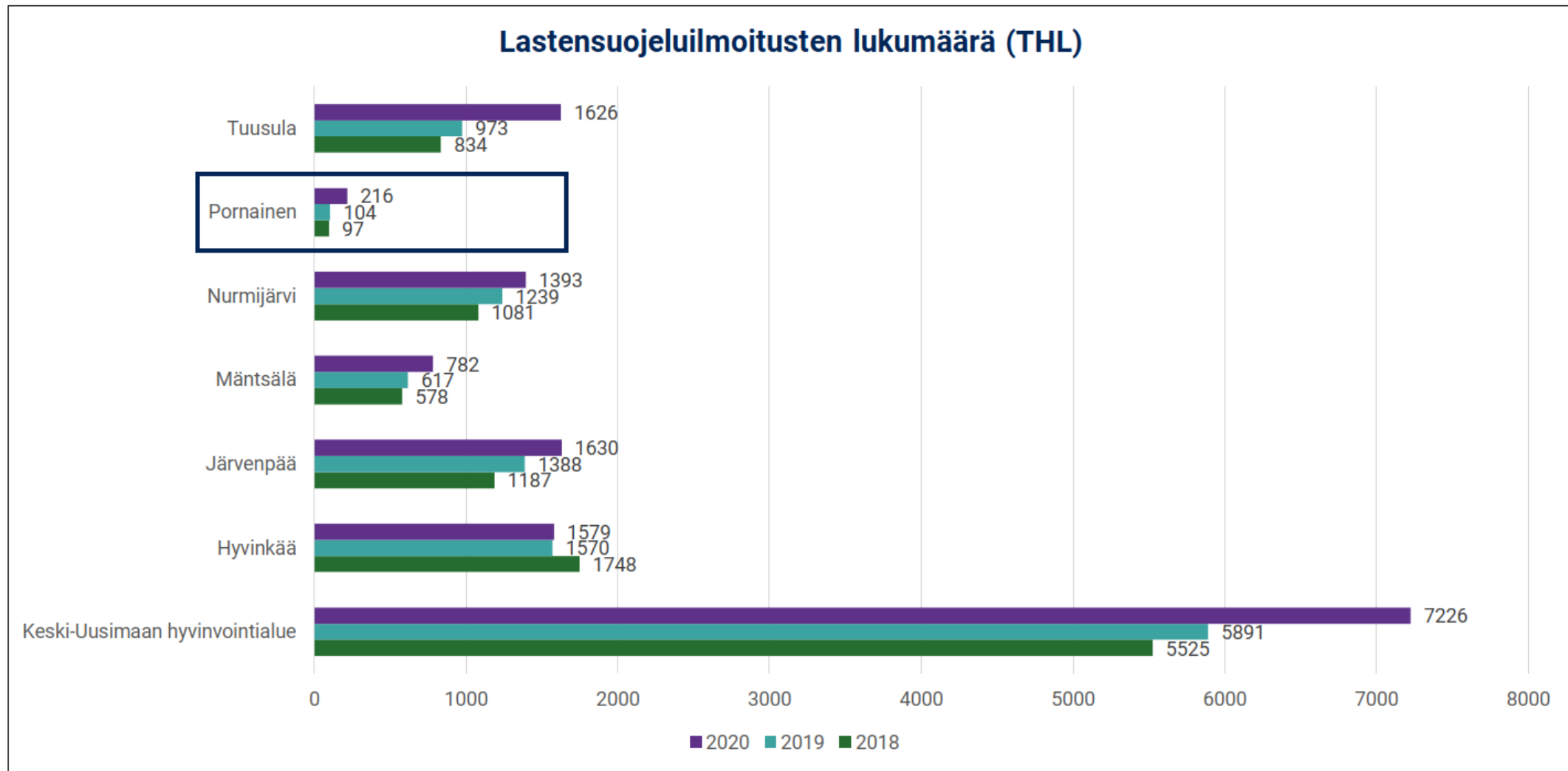
2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Lastensuojelun tilastot

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Lastensuojelun tilastot

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tilaa Pornaisissa kuvaavat indikaattorit Lastensuojelun tilastot

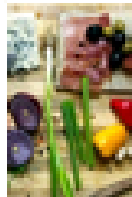
3. Alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2020-2025 tavoitteet

Sairastavuus vähenee

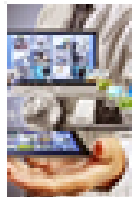
Liikkuminen lisääntyy vähän liikkuvien ja liikkumattomien parissa

Ylipainoisten ja lihaviiden määrä laskee

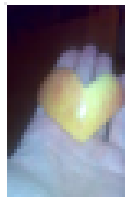
Yksinäisyyden kokemus vähenee

Sähköinen omahoito ja asiointi hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä lisääntyy

Mielenterveysongelmien määrä vähenee

Päihteiden käyttö (nikotiinituotteet, alkoholi, huumeet) vähenee

Hyvinvointisuunnitelma kuvaa alueellista yhteistyötä, jonka tavoitteena on tuottaa hyvinvointi- ja terveyshyötyä alueen asukkaille.

Hyvinvointisuunnitelmassa määritellään, mitä Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä tekee yhdessä muiden toimijoiden kanssa asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä eriarvoisuuden vähentämiseksi.

Laaja tietopohja lähtötason tietona, hyvinvointitiedolla johtamista

Alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ryhmä seuraa hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Työ on ennakoivaa, monitoimijaista ja yhteensovittavaa.

Hyvinvointisuunnitelma täydentää ja tukee kuntien omaa hyvinvointityötä alueillaan.

Pornaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävät tavoitteet

Hyvinvoivat kuntalaiset ja laadukkaat palvelut

Tavoite	Vaikuttavuuden arviointiin käytettävä tieto/mittari	Kohderyhmä	Tavoite liittyy seuraaviin alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteisiin
Hyvinvoinnin lisäämiseen on kirjatut ja kehittyvät toimintamallit (sis. kiusaamista ja häirintää ehkäisevät toimenpiteet)	Kouluterveyskysely Tea-viisari FINSOTE	Lapset Nuoret Aikuiset/työikäiset Ikäihmiset	Yksinäisyyden kokemus vähenee Mielenterveysongelmien määrä vähenee
Keusoten (hyvinvointialueen) ja sivistystoimen rajapintatyöskentelyn toimintamallit rakennettu -mm. perheiden tuen ja vanhemmuuden vahvistaminen	Kouluterveyskysely Tea-viisari	Lapset Nuoret Aikuiset/työikäiset Ikäihmiset	Yksinäisyyden kokemus vähenee Mielenterveysongelmien määrä vähenee
Hyvinvointia tukevien henkilöstöresurssien pitkän tähtäimen tavoitteen muodostaminen	Tea-viisari	Lapset Nuoret Aikuiset/työikäiset Ikäihmiset	Tavoitteiston liityntäpinnat määrittävät tarvittavien resurssien määrittelyn yhteydessä
Osallisuutta tukevia toimintatapoja lisätään - lapsivaikutusten arviointi - osallisuutta tukevat keskustelumenetelmät - ikäihmisten raati - vertaistuen mahdollisuuksia kehitetään (mm. ikäihmisten osalta sähköiseen asioinnin osalta)	Kouluterveyskysely Tea-viisari FINSOTE	Lapset Nuoret Aikuiset/työikäiset Ikäihmiset	Yksinäisyyden kokemus vähenee Sähköinen omahoito ja asiointi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä lisääntyy

Pornaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävät tavoitteet

Hyvinvoivat kuntalaiset ja laadukkaat palvelut

Tavoite	Vaikuttavuuden arviointiin käytettävä tieto/mittari	Kohderyhmä	Tavoite liittyy seuraaviin alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteisiin
Ikääntyneiden varhaisen tuen tarpeen huomaaminen ja ohjaus palveluiden piiriin - huoli-ilmoitusten tekeminen tarvittaessa	PYLL-indeksi	Ikäihmiset	Sairastavuus vähenee Päihteiden käyttö vähenee
Ehkäisevän päihdetyön toimintamallin laatiminen osana alueellista yhteistyötä	Kouluterveyskysely PYLL-indeksi Lastensuojelun tilastot	Nuoret Aikuiset/työikäiset Ikäihmiset	Päihteiden käyttö vähenee
Palveluista tiedottamisen monipuolistaminen saavutettavuus huomioiden	Tea-viisari	Lapset Nuoret Aikuiset/työikäiset Ikäihmiset	Tavoite edistää kaikkien alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumista

Pornaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävät tavoitteet

Viihtyisä ja yhteisöllinen Pornainen			
Tavoite	Vaikuttavuuden arviointiin käytettävä tieto/mittari	Kohderyhmä	Tavoite liittyy seuraaviin alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteisiin
Yhteisöllisyyttä vahvistetaan kunnan kaikissa toiminnoissa - Tapahtumat kunnan kaikilla alueilla osana yhteisöllisyyden kehittymistä - Mahdollistetaan eri ikäisten kohtaaminen (esim. nuorten ja aikuisten) - Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen osana Pytingin toimintaa (kunta, seurakunta, keusote ja yhdistykset)	Tea-viisari FINSOTE	Lapset ja nuoret Aikuiset/työikäiset Ikäihmiset	Yksinäisyyden kokemus vähenee Mielenterveysongelmien määrä vähenee
Matalan kynnyksen liikkumisen edistäminen	Kouluterveyskysely PYLL-indeksi	Lapset ja nuoret Aikuiset/työikäiset Ikäihmiset	Sairastavuus vähenee Liikkuminen lisääntyy vähän liikkuvien ja liikkumattomien parissa Ylipainoisten ja lihavien määrä laskee
Ikäihmisiä tukevien toimintojen kehittäminen - Aurinkomäen palvelukorttelin eteneminen suunnitellusti - Voimaa vanhuuteen hankkeen tavoitteiden edistäminen - Kotona asumisen tukeminen	PYLL-indeksi	Ikäihmiset	Sairastavuus vähenee

Liite 1: Miniseminaareissa työstyettyä Lapset ja nuoret

- Kiusaaminen- Yksinäisyys
 - Ehkäisy lähtee varhaiskasvatuksesta
 - Tunnetaidot
 - Nuorisotyön vahvistaminen
- Yhteisöllisyyden vahvistaminen
 - Ryhmä- luokka- koulu-kylä- kunta
 - Osallisuus- toimijuus
- Perheen tuen vahvistaminen
- Hyvinvointialueen palvelut
 - OH-resurssin turvaaminen
- Keusote ja sivistystoimen rajapintatyöskentely
 - Toimintamallit
 - Suunnittelu ja toteutus

Liite 1: Miniseminaareissa työstyettyä Ikäihmiset

- Digimaailmassa pärjääminen esim. kela, pankit ja muu sähköinen asiointi
- Ikäihmisten vertaisopastuksen kehittäminen
- Esteettömyyden toteutuminen toimintaympäristössä
- Varhainen tuen huomaaminen ja ikääntyneen ohjaus (esim. korttelihanke ja kirjasto)
- Tapahtumissa (myyjäiset, messut) ikäihmisten tiedottaminen
- Etsivä vanhustyö- kyläkeskuksista kotiin jääneet
- Seurakunnan kanssa tehtävä yhteistyö, eläkeläisjärjestöt, yhdistykset
- Naapuriapu hanke- naapurit tunnetaan, matala kynnys lähestyä
- KotiTV:n käytön lisääminen
- Kirjaston elokuvakerho, jumppatuokiot/yhteisöllisyys
- Kansalais- ja musiikkiopiston roolin vahvistaminen
- Korona-ajan kontaktointit osoittivat ikääntyneiden hyvää pärjäämistä
- Seurakunnan ja kunnan työn koordinointi
- Aurinkomäen palvelukorttelin suunnittelu- vanhusten hengailumesta
- Liikuntapalveluiden tapahtumat ja virikeaktivointimahdollisuudet
- Koulumummit- ja papat ym. aktiivisten ikääntyneiden huomiointi suunnittelussa
- Paikallisten yritysten kanssa yhteistyö

Liite 1: Miniseminaareissa työstettyä Aikuisväestö- työikäiset

- Liikkumisen lisääminen
 - Kävelyn-pyöräilyn lisääminen, kevyen liikenteen parantaminen
 - Matalan kynnyksen ryhmien lisääminen- ystävätoiminta
 - Nuorisotyön vahvistaminen
- Alkoholit
 - Itsemurhat
 - Yksinäisyyden kokeminen (etsivä työ)
 - MT- palvelut
 - Matalan kynnyksen lähipalvelut
 - Toissijainen tavoittaminen koulut+päiväkodit
- Perheen tuen vahvistaminen
- Ylipaino
 - Perheet
- Tapaturmat
- Työttömyys
- Ongelmien kasautuminen
- - Ennalta ehkäisevä toiminta korostuu

Liite 1: Miniseminaareissa työstytyä Päättäjät ja kunnanjohto

- Taloudelliset edellytykset kunnossa-resursointi
 - Sis. Avustukset yhdistyksille
- Monipuoliset tilat- investoinnit ja ylläpito
- Uusien kanavien käyttö-esim. etänä ohjattavat jumpat
- Tasapaino tavoitteiden ja toteutuksen välillä
- Kuuntele kuntalaista- osallistaminen
- Yhteistyö
- Seuranta ja ennakointi
- Keskeisten tavoitteiden huomiointi kaikessa päätöksenteossa
- Hyvinvointi strategiassa ja arvoissa näkyvillä
- Säännöllinen tiedottaminen
 - Monipuolisuus some, nettisivut, lehdet, sähköinen ilmoitustaulu
- Päättäjät ja virkamiehet esimerkkeinä muille
 - Esim. mukana tapahtumissa/näkyvyys
 - Ei eriarvoistamista
- Selkokieliisyys ja saavutettavuus

Liite 2: Mitä Pornaisissa pitäisi tapahtua, jotta nuorten hyvinvointi kasvaa? (LsL mukainen työryhmä ns. huoli-ryhmä)

- Aikuiset ja nuoret viettävät aikaa ja tekevät asioita yhdessä matalalla kynnyksellä (esim. nuorisovaltuusto, Walkers, mopopaja ja Ponu)
- Tapahtumat joissa nuoret ja aikuiset kohtaavat
- Erätaukokeskustelu nuorisotyöstä
- Vertaistukea eroperheiden lapsille (yhteistyö esim. nuorisoasema)
- Yhteisen keskustelun mahdollistaminen eri toimijoiden välillä
- Kriisityön kehittäminen
- Perusnuorisotyön resursointi
- Pajatoiminnan opinnollistamisen jatkokehittäminen (monipuolistaminen)

Liite 2: Mitä Pornaisissa pitäisi tapahtua, jotta nuorten hyvinvointi kasvaa? (LsL mukainen työryhmä ns. huoli-ryhmä)

- Ankkuritiimin näkyväksi tekeminen (vierailut kouluihin)
- Mahdollisuus matalan kynnyksen keskustelumahdollisuuksiin (esim. Discord ja normaali.fi- chat)
- Kulkuyhteyksien parantaminen
- Työkokeilupaikkojen määrän kasvattaminen
- Vahva yhteistyö ja luottamuksen rakentaminen kotien kanssa
- Vanhemmuuden vahvistaminen
- Psyykkisesti oireilevien tukeminen

Liite 3: Mitä Pornaisissa pitäisi tapahtua, jotta ikäihmisten hyvinvointi kasvaa? (Voimaa Vanhuuteen- työryhmä)

- Resurssien tarkastaminen esim. liikunnan osalta
- Edellytykset omatoimiseen arkiseen liikkumiseen
- Saavutettavissa oleva tieto (monikanavainen), viestinnän lisääminen, verkkosivujen selkeys jotta tieto löytyy
- Toimijoiden säännöllinen yhteistyö
- Hyvinvoinnin tasa-arvoistuminen
- Ruoan tms. jakelu
- Talousongelmiin vaikuttaminen
- Yhteisöllisyyden tukeminen
- Yhteiset tapahtumat ja tempaukset (esim. kesätori)
- Hyvät terveystalvelut ja niiden saatavuus
- Osallisuus ja saavutettavuus
- Lähelle asiakasta
- Kaikille avoin toiminta (ei yhdistyssidonnaista)
- Porkkanat toiminnan järjestämiseen

Liite 3: Mitä Pornaisissa pitäisi tapahtua, jotta ikäihmisten hyvinvointi kasvaa? (Voimaa Vanhuuteen- työryhmä)

- Läheistään hoitavien mahdollisuus osallistua toimintaan joko yhdessä tai erikseen
- Omaehtoisen hyvinvoinnin tukeminen (esim. kotiTV)
- Ristiinohjaaminen
- Etsivä/löytävä työ
- Eri kunnan alueiden huomioiminen
- (Säännöllisten) kuljetuspalvelujen saatavuus
- Yhteiskuljetukset
- Mahdollisuus osallistua eri puolilla kuntaa oleviin tapahtumiin
- Esim. kulttuurimatkat, uintimatkojen lisäksi
- Esteetön suunnistusrata, geokätköily tms.
- Positiivisuuden lisääminen (pelkojen poistaminen) digiosaamiseen, vertaistuen avulla
- Celia-palvelu
- Tiedon saaminen ikäihmisiltä itseltään
- Ruokavalioon vaikuttaminen
- Aktiivien tukeminen